

**ALLT DU BEHÖVER VETA
OM PROSTITUTION,
MÄNNISKOHANDEL
OCH ANNAN SEXUELL
EXPLOATERING**

ELLENCENTRET

Allt du behöver veta om prostitution, människohandel och annan sexuell exploatering

Producerad av Stiftelsen 1000 Möjligheter 2021
Copyright © Stiftelsen 1000 Möjligheter 2021

Ellencentret drivs av Stiftelsen 1000 Möjligheter
www.1000mojligheter.se
www.ellencentret.se

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING . . . 4

Till dig som är ung	4
Till dig som möter unga	5
Språket har betydelse!	5
Ömsesidighet	6
Samtyckeslagen	6
Varför har man sex mot ersättning?	6
Hur påverkas man av att ha sex mot ersättning?	6
Sugardejting	7
Sexuellt självskadebeteende	7
Att bli såld av någon annan	8
Porr och prostitution	8
Sexköpslagen	8
Bra att veta när det gäller att köpa sex och att ta emot ersättning för sex	9
Vanliga frågor om prostitution och människohandel	10

BERÄTTELSE FRÅN VERKLIGHETEN . . . 14

DET KÄNDES INTE SOM EN STOR GREJ	14
PAULINA	16
RESAN TILL AMSTERDAM	18
ALLE	19
TILL SALU	20
JAG KOLLAR PÅ PORR	22
UTEKVÄLLEN	23
AFFÄRSRESAN	25
JAG VET INTE VARFÖR JAG INTE KAN SLUTA	26
DEJTINGAPPEN	27

Stöd och hjälp	29
Chatta med oss	29
Mottagningen	29
Få en stödperson	29
Få juridisk hjälp	29
Få stöd av socialtjänsten	30
Är du en orolig kompis eller anhörig?	30

HANDLEDAR-MATERIAL . . . 31

Övningar	31
Kom ihåg din roll	32
Vad innebär detta för dig som ledare?	32
Övningar	33
Sexköpslagen	36
Koppleri eller ”hallickverksamhet”	36
Övningar på temat pornografi	36
Att arbeta med unga och samtala kring pornografi	37
Intervju: Petra Tammert Seidefors	39
Tips om annat material och läshänvisningar	41
Fotnoter	42

Inledning

I Sverige är det olagligt att köpa sex. Därför är det viktigt att vi alla har kunskap om prostitution, människohandel och annan sexuell exploatering. Att vi alla vet om vad som innefattas i att köpa sex, och vad det har för konsekvenser både för den som säljer och den som köper.

När vi pratar om sex och sex mot ersättning så betyder det inte bara vaginalsex, analsex eller oralsex. Det kan också handla om att be någon onanera eller onanera åt en. Det kan vara att visa upp sig sexuellt på webcam på dator eller telefon. Eller att skicka sexuella bilder eller filmer på sig själv till någon som betalar för det. Alla typer av sexuella handlingar omfattas.

Sex mot ersättning kan med ett annat ord kallas för prostitution. Många unga som på något sätt har sex mot ersättning känner inte alltid igen sig i begreppet prostitution, därför använder vi ibland ”sex mot ersättning” för att beskriva detta. Men det är viktigt att komma ihåg att det handlar om just prostitution – ett begrepp som innebär att det är en typ av våld som man utsätts för.

Att skaffa sex mot ersättning är samma sak som att köpa sex och att ta emot ersättning för att ha sex är samma sak som att sälja sex.

Den absoluta majoriteten i prostitution och människohandel är kvinnor och flickor men den som säljer sex kan vara både en tjej, en kille, en transperson eller någon som inte vill definiera sig. Det kan ske på internet, på gatan, i skolan, på hotell, i barer och i andra forum. Och det handlar inte alls bara om pengar. Det kan lika gärna vara så att man istället för att få pengar får annan ersättning såsom saker eller tjänster, till exempel cigaretter, kläder, alkohol, droger, resor eller någonstans att sova.

De allra flesta vill ha frivilligt sex utan ersättning. Sex ska vara ömsesidigt och gratis. Inte bara för att det är olagligt att skaffa sex mot ersättning, utan också därför att den som har sex mot ersättning ofta far illa och att ingen, i ett jämställt och jämlikt samhälle, ska köpa någon annans kropp.

Den här boken innehåller berättelser, frågor, svar, myter och intervjuer. Vad händer när man köper sex eller säljer sex och vilka konsekvenser kan det få?

Till dig som är ung

Läs texterna och fundera över om det är något du känner igen dig i. Längre bak finns information om stöd och hjälp. Det finns frågor efter texterna, kolla gärna igenom dem. Om du känner att det här är något som är viktigt att lyfta, säg till din lärare, fritidsledare eller idrottstränare!

Tipsa dem om att det finns material för dem att använda i de här texterna och att ni kan diskutera innehållet och göra övningar tillsammans!

Till dig som möter unga

Vad bra att du som möter unga har hittat vårt material och vill diskutera den här viktiga frågan med unga i din närhet!

Vår erfarenhet är att unga har ett stort behov av att prata om dessa frågor och det betyder mycket för dem att du som vuxen visar att du är intresserad, engagerad och tar de här frågorna på allvar. För det är egentligen det enda som behövs från din sida. Intresse och engagemang. Och så kunskap förstås. Men det är viktigt att komma ihåg att du inte behöver vara någon expert på ämnet för att kunna ta upp det.

Om du läser texterna i det här materialet och funderar över frågorna efter texterna så är du tillräckligt förberedd för att diskutera med ungdomarna omkring dig.

Det finns ett avsnitt i sista delen av det här materialet som vänder sig till dig som vill göra övningar eller leda workshops med unga kring de här frågorna. Längst bak hittar du som vill fördjupa dig ännu mer i frågan några lästips.

Ytterligare material som tar upp närliggande områden står också listade.

Om du har frågor om materialet eller vill prata, diskutera eller få hjälp med övningar så är du varmt välkommen att kontakta oss som gett ut det här materialet!

Kontaktuppgifter finner du längst bak. Där finns också kontaktuppgifter till Länsstyrelsen i Stockholm som kan hjälpa till att svara på en del frågor som mer specifikt rör prostitution och människohandel och länens arbete med detta. De kan också hänvisa dig vidare till ansvariga i just ditt län.

Tack för att du läser och kom ihåg att vi kan alla vara en del i att motverka prostitution och människohandel och bidra till ett jämställt samhälle fritt från våld!

Språket har betydelse!

Vad vi kallar saker för spelar roll. Till exempel heter lagen i Sverige ”köp av sexuell tjänst” men eftersom det handlar om sex utan frivillighet och ömsesidighet så handlar det egentligen om ”köp av övergrepp”, precis som barnpornografi egentligen är dokumenterade sexuella övergrepp på barn.

Det är viktigt att kalla saker för vad det faktiskt handlar om men ibland kan vilket språk man behöver använda bero på vem man försöker nå. Till exempel använder vi ibland i det här materialet ”sex mot ersättning” och att sälja och köpa sex. Vi gör det för att många unga känner igen sig mer i de begreppen, men det är viktigt att komma ihåg att det handlar om prostitution och att det är något som man blir utsatt för när man ”säljer sex”.

Sugardejting är på samma sätt egentligen bara ett ord för att dölja vad det egentligen oftast handlar om – prostitution. Det är också viktigt att komma ihåg att sex som självskadebeteende inte kan ske ”av sig själv” utan kräver att andra människor skadar en.

Sex som självskadebeteende är alltså inget man kan göra på egen hand och inget av detta, vare sig prostitution eller sex som självskadebeteende eller så kallad sugardejting, skulle finnas om det inte fanns en efterfrågan – dvs någon som är villig att köpa, skada och utnyttja andra människor och deras kroppar.

Ömsesidighet

Vi skriver ofta i den här texten att sex ska vara ömsesidigt. Men vad betyder det egentligen?

Det betyder att sex ska ske på lika villkor. Alla som är inblandade ska vara med för att de vill det och för att det känns bra. Det ska finnas ett samtycke mellan alla och alla ska känna sig bekväma med att när som helst börja eller sluta med sexet, och respekteras för sina val.

Ömsesidigt sex har du när du inte skadar någon annan eller dig själv och när det finns en ”bra-känsla” i kroppen.

Samtyckeslagen

I Sverige har vi en sexualbrottslag som bygger på frivillighet. Det betyder att de personer som har sex med varandra ska vara med på det - om det inte är frivilligt så är det olagligt.

Allt förutom ett ja är ett nej

Det betyder att det inte bara är ett övergrepp om du tvingats till det eller om du inte kunnat säga nej, det läggs också ett ansvar på alla som har sex att försäkra sig om att de som deltar i sexet mår bra, vill vara med och gör det frivilligt.

Lagen innebär också att om en person misstänker att den andra personen inte deltar frivilligt men ändå genomför den sexuella handlingen, eller att hen borde ha insett att det finns en risk att den andra personen inte deltar frivilligt, så kan man dömas för oaktsam våldtäkt.

Lagen kan förändra normer om vad som är okej och inte är okej när det gäller sex och hur vi beter oss mot varandra. Det kan också innebära att fler kommer att kunna dömas för övergrepp, t.ex. när en person borde inse risken för att någon inte deltar frivilligt men ändå genomför en sexuell handling med den personen. Mer om lagen kan du läsa här ¹.

Varför har man sex mot ersättning?

Många som säljer sex börjar med det redan som unga. Vissa har sex mot ersättning vid något enstaka tillfälle medan andra har det flera gånger.

Skälen till att ha sex mot ersättning kan vara många för en och samma person, och kan också variera hos en och samma person över tid.

Det kan handla om att man behöver pengar, saker, droger eller någonstans att bo. Det kan vara ett sätt att stänga av jobbiga tankar och känslor i stunden, eller ett sätt att skada sig själv. Ibland kanske man gör det för att det känns som att man inte har något annat val. Det kan också vara någon som övertalat eller tvingat en att ha sex mot ersättning, eller att någon annan säljer en. Ytterligare andra börjar ha sex mot ersättning av nyfikenhet eller för att söka bekräftelse.

Hur påverkas man av att ha sex mot ersättning?

Även dessa upplevelser ser väldigt olika ut. En del mår väldigt dåligt av det och vill egentligen sluta men vet inte hur. Vissa beskriver att de inte mådde dåligt i början, men att de med tiden mådde sämre. Det finns också vissa som först efter att ha slutat ha sex mot ersättning inser att de inte mådde bra av det. Andra upplever inte att de mår dåligt av det.

Oavsett anledning och erfarenheter kan det vara svårt att prata med någon i sin närhet om att man har sex mot ersättning. Det är lätt att känna sig ensam.

Behovet av att få prata med någon som inte dömer, utan istället stöttar och lyssnar, kan vara stort.

Det finns hjälp och stöd att få. Se längst bak för hänvisningar till ställen som kan erbjuda detta.

Sugardejting

Något som har blivit allt vanligare är så kallad sugardejting. Sugardejting innebär att en, äldre person, betalar eller ger presenter och upplevelser till en ofta betydligt yngre person, i utbyte mot sällskap. Nästan alltid är det en äldre man som betalar en yngre kvinna. Det kan handla om att äta middag tillsammans, följa med på semester eller bara umgås. Detta i sig är inte olagligt men kan i många fall utvecklas till en typ av förtäckt prostitution.

Det har uppmärksammats att sugardejting i många fall leder till att den äldre personen vill ha, eller förväntar sig, sex. Antingen redan under första dejten eller vid ett senare tillfälle. I de fall där den unga personen inte vill detta kan det kännas svårt att säga nej och man kan bli utsatt för sexuella övergrepp. I andra fall kan det vara underförstått att kontakten ska innefatta sex, vilket gör att det handlar om just prostitution.

Ofta kan man ha tänkt att man bara ska göra det en gång, för att man kanske vill ha pengar till något särskilt. För många blir det sedan svårt att sluta och gränserna för vad man tänkt att man skulle "ställa upp på" förflyttar sig lätt tills man känner att det är svårt att ha några gränser alls.

Oavsett så är det aldrig du som utsatt som bär någon form av skuld eller ansvar.

Sexuellt självskadebeteende

Träffar du personer som skadar eller förnedrar dig när ni har sex?

Att skada sig genom sex innebär att man har ett mönster av att söka sig till sexuella situationer där andra kan utsätta en för psykisk eller fysisk skada. Beteendet orsakar lidande och andra saker i livet blir påverkade, till exempel att man får det svårare att sköta skolan, jobbet eller relationer. Sexuellt självskadebeteende kan vara en anledning till att ha sex mot ersättning. Det kan också vara så att man inte får någon ersättning i samband med det sexuella självskadebeteendet.

För många innebär sexuellt självskadebeteende att man söker upp eller tackar ja till att träffa personer som utsätter en för våld och kränkningar, på nätet eller IRL, eller att man har sex trots att man egentligen inte vill. Det kan också handla om att ha många olika sexpartners trots att man inte mår bra av det, att ta sexuella risker eller att inte skydda sig.

Sexuellt självskadebeteende har ofta sin grund i tidigare sexuellt våld. Många av de som har sex mot ersättning har varit utsatta för sexuella övergrepp eller andra former av våld tidigare i livet. Sexuella övergrepp kan få svåra konsekvenser, och det är inte ovanligt att man som offer för sådana övergrepp "självmant" börjar söka upp nya förövare. En del i detta kan vara att försöka känna kontroll och göra sin historia mer begriplig genom att söka upp en situation som påminner om övergreppet. Det kan också vara ett sätt att i stunden slippa minnesbilder från det tidigare sexuella våldet eller på grund av känslan att inte vara värd mer. Att använda sexuellt självskadebeteende kan i stunden lindra ångest och andra svåra tankar och känslor. Även om dessa tankar och känslor kan lätta i stunden, kommer

de ofta tillbaka efter självskadebeteendet. I många fall mår man sämre eftersom man blivit utsatt för ännu mer sexuellt våld i och med det sexuella självskadebeteendet.

Det som skiljer självskadande sex mot annat självskadebeteende är att en eller flera andra personer krävs, och att man lägger sitt liv i någon annans händer och därmed förlorar viss kontroll över situationen.

Värt att tänka på är att sexuellt självskadebeteende inte skulle kunna existera om det inte fanns människor som var villiga att utnyttja personer som mår dåligt.

Att bli såld av någon annan

Ibland är det inte man själv som tar initiativet att sälja sex, utan man kan vara tvingad, hotad eller övertalad av någon annan. Den som tvingar en till att sälja sex till andra kan vara en partner, en familjemedlem, en vän, en tidigare sexköpare eller en främling. Ofta tar de en viss summa av pengarna, ibland alla pengar, som den som köper sex har betalat. Detta kallas koppleri och är olagligt. Personen som begår detta brott kallas hallick.

Man kan också vara utsatt för människohandel för sexuella ändamål. Människohandel är ett brott som i många fall sker över gränserna men det kan också ske inom Sverige. Många av de som utnyttjas i prostitution är offer för människohandel och har transporterats till Sverige från fattigare länder. Ibland har de utsatta blivit lurade att de ska få ett jobb i Sverige eller blivit övertalade och varit tvungna att göra det för att klara sig ekonomiskt. Den absoluta majoriteten är kvinnor och flickor.

Porrt och prostitution

Många börjar sälja sex när de är unga och ofta har man mått väldigt dåligt av att ha sex mot ersättning. Eller så har man, frivilligt eller ofrivilligt, medverkat i en pornografisk inspelning, en filmad våldtäkt eller inspelning av sexköp.

Det kan påverka en lika mycket att ha medverkat i en porrfilm som att ha sex mot ersättning. Oavsett vilken typ av erfarenheter du har eller vad du har blivit utsatt för när det gäller detta så finns det stöd och hjälp att få, se längre fram i materialet.

Mer information om kopplingen mellan porr och prostitution och hur det ser ut i Sverige kan du läsa om i rapporten [“Syns man inte, finns man inte - en inblick i den svenska porrindustrin.”](#)

Sexköpslagen

I Sverige är det olagligt att *köpa sex*, men det är inte olagligt att *ha sex mot ersättning*. Så ser lagen ut för att det är viktigt att visa att det är den som betalar för sex som gör något olagligt och inte den som säljer sex som gör det.

Lagen finns också för att du som säljer sex inte ska betraktas som en brottsling. Istället ska det vara möjligt för dig att söka stöd om du till exempel mår dåligt eller känner att du vill sluta - utan att riskera att åtalas för ett brott.

Det är viktigt att komma ihåg att det aldrig är du som säljer sex som gör något fel, oavsett vad någon annan påstår.

När man tog fram lagen i Sverige så pekade man på att i ett jämställt samhälle så kan vi inte ha män och killar som köper kvinnors och tjejers kroppar – det är ett hinder för jämställdhet och ses som en form av våld.

Däremot är lagen könsneutral eftersom det självklart är lika illa i det enskilda fallet oavsett vem eller vilket kön som blir utsatt för prostitution eller människohandel.

Bra att veta när det gäller att köpa sex och att ta emot ersättning för sex

PERSONER SOM SÄLJER SEX HAR OFTA BLIVIT UTSATTA FÖR ÖVERGREPP, VÄXT UPP UNDER TRASSLIGA ELLER BESVÄRLIGA FAMILJEFÖRHÅLLANDEN OCH/ELLER MÅR OFTA DÅLIGT.

De flesta som säljer sex börjar med det när de är runt 14 år. De som möter personer som har sålt sex, säger ofta att majoriteten av dessa har mått väldigt dåligt av att ha haft sex mot ersättning. Det behöver inte synas utanpå hur dåligt personen mår. Många som är utsatta för tvång, utnyttjanden och övergrepp kan tycka att det känns svårt att berätta för andra människor hur det verkligen känns. Man känner ofta både skuld och skam. Det kan också finnas de som inte varit utsatta för övergrepp eller haft en svår uppväxt som har sex mot ersättning. Alla individer har sina orsaker och anledningar.

ATT HA SEX MOT ERSÄTTNING ÄR INTE ETT "EXTRAKNÄCK". DET KAN BLAND ANNAT INNEBÄRA STÖRRE RISKER FÖR VÅLD OCH MÅNGA SOM SÄLJER SEX MÅR DÅLIGT BÅDE PSYKISKT OCH FYSISKT.

Bara för att någon får pengar eller saker betyder det oftast inte att personen mår bra av att ha sex mot ersättning. I en avhandling av Cecilia Fredlund, se referenslista, återges forskning som visar på att ungdomar som säljer sex mår avsevärt mycket sämre än de som inte gör det. Det kan också vara så att det känns ok i början men blir värre allteftersom och blir svårare att ta sig ur. Att ha sex mot ersättning innebär en risk för att hamna i farliga situationer och att bli utsatt för psykiskt, fysiskt och sexuellt våld, utöver själva sexköpet, av sexköparen.

DET ÄR VIKTIGT ATT TA STÄLLNING MOT SEXKÖP. SEX SKA SKE PÅ LIKA VILLKOR OCH VARA ÖMSESIDIGT.

Att öppet våga ta ställning för din åsikt i de här frågorna hjälper till att förändra attityderna i samhället och kan påverka människor i din närhet så att de låter bli att köpa sex.

NÄR ERSÄTTNING FINNS MED I BILDEN SÅ BLIR DET OMÖJLIGT MED ÖMSESIDIGHET.

Den som betalar får automatiskt makt över den person som hen köper. Det gör att det inte längre går att mötas på lika villkor. Ömsesidighet blir omöjligt.

Sex och relationer kan vara spännande, roligt, pirrigt och härligt och det ska alltid vara på dina egna villkor och utan tvång och våld och utan ersättning i form av saker, pengar eller boende.

**ATT KÖPA SEX GENOM ATT GE
PENGAR ELLER SAKER ÄR OLAGLIGT I
SVERIGE OCH KAN GE FÄNGELSE.**

Att skaffa sig sex genom att ge pengar eller saker är olagligt i Sverige och kan ge böter eller fängelse. De flesta som har sålt sex har farit illa av det. Ingen människa ska behöva säljas eller köpas för att få pengar eller annan ersättning, bekräftelse eller för att dämpa sin ångest. Ingen människa ska behöva använda sex mot ersättning som ett sätt att fly från destruktivitet, tomhet eller utsatthet. Tyvärr är det så det ser ut för de flesta som någon gång har tagit emot ersättning för att ha sex. Därför är risken stor att du, inte bara gör något olagligt, utan också skadar en annan människa när du köper sex.

Vanliga frågor om prostitution och människohandel

Det finns många myter kring vad prostitution är och vem som köper sex och vem som säljer sex. De är just myter för att de inte stämmer. Här har vi listat några av de allra vanligaste frågorna och missuppfattningarna som finns.

**ÄR INTE EN PERSON SOM ÄR I
PROSTITUTION EN KVINNA PÅ GATAN
SOM SÄLJER SIG FÖR PENGAR?**

Precis som att den som köper sex kan vara vem som helst så går det inte heller att se på någon om hen säljer sex. Det kan ske på gatan, på internet, i skolan, på hotell, i barer och i andra forum. Och det handlar inte bara om pengar.

Det är även olagligt att erbjuda annan ersättning såsom saker eller tjänster, till exempel cigaretter, kläder, alkohol, droger, resor och andra saker. Det är alltså lika olagligt att ge någon en väska för att få ha sex som att ge någon pengar. Sex mot ersättning är samma sak som prostitution. Att bjuda på något är självklart inte olagligt eller fel. Men om syftet är att försöka få ligga med någon är risken stor att du närmar dig det som i lagen betraktas som sexköp.

Att köpa och att försöka köpa sex är alltid olagligt. Vare sig den man köper av gör det en enstaka gång eller regelbundet. Oavsett om hen säger att det är frivilligt och att hen vill. Att köpa sex eller att försöka köpa sex kan ge fängelsestraff.

**MEN PROSTITUTION ÄR JU
VÄRLDENS ÄLDSTA YRKE, DET
HAR JU ALLTID FUNNITS?**

Prostitution är inte ett yrke eller ett arbete eftersom det är våld. Ingen människa ska behöva ha sex mot ersättning för att få pengar eller saker, bekräftelse eller för att dämpa sin ångest. Ingen människa ska behöva använda sex mot ersättning som ett sätt att fly från destruktivitet, tomhet eller utsatthet.

Även om man skulle säga att det är ett yrke så är det väl snarare jordbrukaren, jägaren och barnmorskan som är de äldsta yrkena. Bara för att något "alltid" har funnits betyder inte det att det är någonting bra. Slaveri, mord och vissa sjukdomar har också alltid funnits, men de vill vi ju inte sluta bekämpa.

**MEN FINNS INTE "DEN LYCKLIGA
HORAN" DÅ?**

"Den lyckliga horan" är en bild av kvinnor och tjejer i prostitution som lyfts fram framförallt i media, t.ex. i filmen Pretty Woman. Denna bild gör att många har missuppfattat hur personer som säljer sex egentligen mår och hur det egentligen går till. Ofta lyfts enstaka fall fram i media där personen berättar att han eller hon älskar att ha sex mot ersättning och mår jättebra av det.

Det är viktigt att komma ihåg att fakta och kunskap pekar på att dessa personer är undantag och att majoriteten far illa. Bland de som har slutat att ha sex mot ersättning berättar de flesta att de mådde dåligt under tiden som de gjorde det men att de hade svårt att se eller prata om det då.

**MEN SKA MAN INTE FÅ VÄLJA SJÄLV,
MAN HAR JU ETT FRITT VAL?**

Dels så "får man" välja själv eftersom det inte är olagligt att sälja sex i Sverige och dels är det nästan aldrig så lätt som att det handlar om ett fritt val. Ofta finns det många olika omständigheter som tex hur man mår, hur man har det hemma, att man blivit utsatt för något innan och liknande omständigheter som gör att den som säljer sex börjar med det. Läs vidare i berättelserna längre fram för att få några exempel. Internationella undersökningar visar t.ex. att majoriteten av de som säljer sex har varit utsatta för sexuella övergrepp som barn. En undersökning² som gjorts i Sverige visar att nästan 80% av de ungdomar som hade erfarenhet av sex mot ersättning hade varit utsatta för andra sexuella övergrepp innan de sålde sex.

Flera börjar sälja sex redan som unga och är man under 15 år så ska det automatiskt ses som våldtäkt mot barn eftersom vi i Sverige bestämt att man som ung ska ha ett sådant skydd mot sexuella övergrepp. Det kan finnas många olika anledningar till att man börjar sälja sex men har man väl börjat kan det vara mycket svårt att ta sig ur det.

**MEN DE SOM KÖPER SEX ÄR JU BARA
ENSTÖRINGAR ELLER ÄCKLIGA
GAMLA GUBBAR?**

Vad vi hittills har sett i olika undersökningar är att de flesta som köper sex är män - även de som köper sex av andra män och killar. Det finns inte en "sorts" man som köper sex. Sexköparen varierar i ålder, civilstånd, etnisk tillhörighet, vad de jobbar med och hur deras

ekonomiska situation ser ut. Undersökningar visar att den vanligaste sexköparen har både partner, barn och jobb - och är alltså varken ensam eller "verkar konstiga" utåt sett.

En vanlig missuppfattning är att killar har en så stark sexlust att de måste köpa sex, eller att de till och med skulle våldta någon om de inte fick sex. Här är det viktigt att komma ihåg två saker: dels att killar inte har större sexlust än tjejer och dels att uppfattningen att män och killar inte skulle kunna kontrollera sin lust absolut inte stämmer.

**MEN DE SOM INTE KAN FÅ SEX
NÅGON ANNANSTANS DÅ?**

Att ha sex med andra är ingen rättighet, men alla ska ha rätt till en egen sexualitet så länge den inte skadar någon annan eller en själv. Självklart ska de som vill få ha sex med varandra, men det ska ske på lika villkor och vara ömsesidigt.

**ATT HA SEX MOT ERSÄTTNING EN
ELLER TVÅ GÅNGER TAR MAN INTE
SKADA AV. DET ÄR INTE SAMMA
SAK SOM ATT GÖRA DET MASSOR AV
GÅNGER.**

Man kanske kan tro att om man bara "testat" att ha sex mot ersättning några få gånger av olika anledningar så är det inte så allvarligt och att det inte går att jämföra med de som har sålt sex massor av gånger. Det har dock visat sig att även de som bara sålt sex en gång ofta mår väldigt dåligt av detta och att det kan påverka dem under lång tid framöver.

Många berättar att när de sålt sex har de varit tvungna att "stänga av" sig själva och kontakten till kroppen. En konsekvens av detta kan vara att det

privata sexlivet blir förstört eftersom man stänger av sin kropp och känner olust. Man kan också ha ”tappat bort” vad man tycker är lustfyllt. En skillnad kan däremot vara att det kan vara lättare att sig ur prostitution om man inte sålt sex så många gånger.

ÄR DET INTE STOR SKILLNAD PÅ ATT KÖPA SEX AV NÅGON SOM ÄR UTSATT FÖR MÄNNISKOHANDEL OCH EN SVENSK SOM SÄLJER SEX?

Även svenskar kan bli utsatta för människohandel. Vissa blir lurade att tro att de ska få arbeta, t.ex. som städare, barnflickor, dansare eller liknande. Andra vet om att de förväntas ha sex mot ersättning, men de får inte veta vilka omständigheterna kommer att bli. De blir lurade.

I båda fallen handlar det om att köpa en människa, vilket alltid är fel. Både människohandelsoffer och andra som säljer sex kan ha utnyttjats i sin utsatthet och båda kan ha blivit lurade in i det. Oavsett så är det alltid olagligt att köpa sex.

MEN DE SOM SÄLJER SEX SÄGER JU ATT DE VILL?

Hela idén med att ha sex mot ersättning går ut på att det ska verka som att den som säljer sex vill ha sex med den som köper. Oavsett om en person är utsatt för människohandel eller inte, så är det inte säkert att den personen kommer att säga att den är tvingad eller mår dåligt.

Därför går det inte att veta vad personen egentligen känner. Dessutom handlar det väldigt sällan om sex för den som säljer. Det kan tvärtom vara så att den som säljer sex upplever att hen saknar en egen sexualitet. Det kan också vara så att den som t.ex. säljer sex till killar egentligen är lesbisk och kanske inte alls tycker om att ha sex med män.

JAG ÄR EMOT MÄNNISKOHANDEL, MEN PROSTITUTION ÄR JU EN ANNAN SAK?

I en del fall är man fler än två, t.ex. kanske en hallick eller en människohandlare är inblandad och då begår ju även de brottsliga handlingar.

I Sverige så var man först ut i världen med att endast kriminalisera den som köper sex och inte den som säljer sex. Vi har alltså bestämt att det är köparen som begår den felaktiga handlingen som väljer att utnyttja och köpa en annan människa.

Om det inte fanns någon efterfrågan så skulle det heller inte finnas någon prostitution eller människohandel.

I Sverige var också en viktig anledning till den svenska sexköpslagen att man anser att det är ett stort hinder för jämställdhet att ha ett samhälle där framförallt män köper framförallt kvinnor och tjejs kroppar. Därför är det viktigt att lagstifta mot detta. Det är också i enlighet med internationell rätt såsom tex artikel sex i [Konvention om avskaffandet av all slags diskriminering av kvinnor](#).

VARFÖR ÄR DET BARA KÖPAREN SOM SKA STRAFFAS, MAN ÄR VÄL TVÅ?

I många fall är man faktiskt fler än två, t.ex. kanske en hallick eller en människohandlare är inblandad. Men om man ändå utgår ifrån att man bara är två så har man i Sverige bestämt att det är köparen som begår den felaktiga handlingen och är själva orsaken till att prostitution och människohandel existerar - därför har man valt att kriminalisera endast köparen.

Om det inte fanns någon efterfrågan så skulle det inte finnas någon prostitution och människohandel. Dessutom så är sexköparen den enda personen som man kan vara ganska säker på inte har tvingats till att köpa sex.

Den som tar emot ersättning för att ha sex mår ofta dåligt och kan ibland vilja ha stöd och hjälp för att ta sig ur sin situation. Om det hade varit kriminellt att ha sex mot ersättning så hade det därför blivit ännu svårare att söka stöd och att sluta med att ta emot ersättning för att ha sex. Det är viktigt att komma ihåg att aldrig klandra eller döma den som säljer sex. Det finns ofta flera anledningar till detta.

**Sex kan vara många olika saker.
Men det ska inte vara en vara.
Många som har sex mot ersättning
gör det därför att de mår dåligt eller
är tvingade till det. Alla som köper
sex bryter mot lagen. Sex ska vara
frivilligt och ömsesidigt.**

TIO BERÄTTELSE

Här har vi samlat tio berättelser. Vissa är tagna direkt ur verkligheten med verkliga personer involverade och andra är sammansatta berättelser ur olika personers upplevelser för att spegla hur det vanligtvis ser ut när det köps och säljs sex.

“DET KÄNDES INTE SOM EN STOR GREJ”

Jag går på ett gymnasium där alla har det rätt gott ställt. Jag har det absolut inte dåligt men mina föräldrar, som är jättesnälla och verkligen gör allt de kan för mig, har bara inte lika mycket pengar som de andra. Det är okej men ibland blir det jobbigt. Mitt tjegegång som jag hänger med har alla råd att åka på resor på loven, ha senaste kläderna, sminket, väskor och göra naglar och så. Ibland tycker jag dessutom att det känns som att ”alla” har råd med allt, man blir rätt påverkad av influencers och instagram och allas lyckliga bra liv. Jag vet ju egentligen att det inte är så men det är svårt att låta bli att känna så ändå.

En dag bara föll det sig så att fyra av tjejerna hade nya väskor, riktigt dyra alltså, märkesväskor. Jag vet inte varför men det kändes liksom som droppen. Jag hade min gamla väska från Zara och jag visste att det skulle ta mig typ ett halvår att tjäna ihop till en sån väska på mitt vanliga extrajobb.

Jag har ju fått förfrågningar på sociala medier, det har ju alla tjejer jag känner typ, sen man var kanske 12 år. ”Skicka nudes - du får 500kr”, ”Kan du ta av dig tröjan och fota, jag betalar” eller till och med ”avsugning 1000kr”? Har ju också fått typ såna dm:s och så om att tjäna pengar på mina bilder och ”byta likes mot pengar”. Nu kändes det bara som att OK, hur farligt kan det vara? En bild liksom, ingen behöver veta?

Så jag bara svarade på en sån förfrågan och det kändes inte som en stor grej, skickade bild och fick pengarna. Det var lite som ett rus, kan det vara så här lätt? Hade kanske lite ångest, tänkte på det där med att bilderna kan dyka upp varsomhelst och så men tryckte undan de tankarna och känslorna. Sålde några fler bilder och började googla runt lite. Så hittade jag de här sajterna med sugardejting. Kändes ju mer nervöst i och för sig - att träffa nån. Men samtidigt kändes det som ett nästa steg och som en möjlighet att tjäna mer pengar. Så till slut signade jag upp mig på en sån, det var superenkelt och jag fick så många svar. Bara det gav en ju lite bekräftelse. Vi har ju liksom växt upp med att folk ska gilla ens bilder och inlägg, det känns som att man kan få abstinens typ och behöver kolla, uppdatera och få likes. Här var det lite samma med med så snabba och många svar.

Jag valde en man som jag hade matchat med och så sågs vi helt enkelt och det var verkligen inget sex och så även om man märkte att han gärna kramades lite länge och ville hålla lite på en eller vad man ska säga. Vi åt middag och allt kändes lite konstigt men helt okej. Han bjöd på middag och bio och frågade om vi skulle göra om det men kanske shoppa nästa gång och att det var så trevligt att vara med mig. Jag sa ja och så hördes vi och bestämde ny tid. Det var middag igen men på ett hotell där han hade rum. Han frågade om vi kunde gå upp till hans rum och hänga lite så kunde vi shoppa sen och då sa jag ja.

Jag har alltid varit en tjej med "skinn på näsan" och kan liksom säga ifrån och så till killarna i skolan men jag vet inte vad som hände, på rummet så ville han ha sex och allt kändes fel och jag typ försökte skratta bort det och komma med undanflykter och man märkte rätt snabbt att han blev sur och lite mer bestämd och så sa han typ "nu får du ställa upp" och då var det som att jag bara lät allt hända. Det var så konstigt och obehagligt och det var som att jag inte längre bestämde över min kropp. Jag var helt stel, sa ingenting och sen var det över. Efter så sa han att du kanske vill shoppa själv istället och så gav han mig pengarna. Jag kände mig så smutsig. Gick därifrån som i en dimma och kände att pengarna måste bort. Jag gick raka vägen och köpte en av de där dyra väskorna och tänkte att jag har ju i alla fall förtjänat den.

Efter det var det svårt att sluta, jag hade ju liksom redan passerat en gräns? Jag kände mig äcklig och lite som en vara, samtidigt kunde jag känna bekräftelse och ett rus precis innan men min ångest och mitt dåliga mående har bara ökat. Nu känns det som att jag tappat kontrollen lite och jag vet inte hur jag ska ta mig ur. Vissa män som jag träffar nu är också rätt hårdhänta och gör liksom grejer jag aldrig trodde jag skulle behöva göra och ibland är jag rädd, alltså rädd på riktigt för hur det ska sluta.

FUNDERA!

- > **Varför finns så kallad "sugardejting"?**
- > **Är det vanligt att få förfrågningar på sociala medier, i spel och på forum om att skicka bilder och annat?**
- > **Är det någon skillnad för tjejer och killar?**
- > **Finns det en press på att ha "rätt" saker, kläder och märken? Hur påverkar det de som inte har möjlighet till det?**
- > **Vad tror ni männen som finns på sugardejting-sidorna är ute efter?**

PAULINA

Det är fortfarande svårt att ta in ibland, det som hände, allt som följde och det som är nu. Jag våldtogs av min pojkvän och såldes till olika män. Vanliga män med familjer, med vanliga jobb, alla med olika önsknings och begär. Jag visste ju att sånt hände men inte att det just skulle hända mig. Kanske trodde jag att jag var skyddad, av en fin uppväxt, bra föräldrar och många vänner. Nu vet jag att det kan hända vem som helst, de som har det svårt men även en vanlig tjej som jag.

Jag har alltid varit en stark person, någon som sa ifrån och som haft bra relationer till killar och pojkvänner. Kanske var det en utmaning i sig för honom. Jag var 22 år när jag mötte honom som jag först trodde kunde vara mannen i mitt liv, han var 33 år. Vi träffades på nätet och under två veckor hade vi mycket kontakt, flera gånger per dag. Vi pratade i telefon, messade och mejlade. Det kändes jättebra, jag tror till och med att jag blev förälskad i den man han målade upp framför mig.

Efter två veckors kontakt bestämde vi oss för att ses. Jag åkte dit och han mötte upp mig. Det var något som slog mig direkt, jag mötte inte mannen som mitt inre redan var förälskat i. Det var något över honom, hans stil, hans vällackade sportbil och känslan. Men jag var uppväxt med att inte döma någon efter utseende och mitt hjärta kände ju för mannen jag trodde han var. Vi kramades, satte oss i bilen och han tog av sig sin jacka och ”råkade” visa en kniv i innerfickan. En varningsklocka ringde, oron satte in. Jag kände mig redan där vilsen, fast i ett grepp som skulle bli svårt att ta mig ur. Resan vi sedan gjorde ökade oron och rädslan. Jag fick höra om hans farliga släkt och hans maffiavänner.

Den dagen började helvetet, han var svartsjuk, manipulerande, kontrollerade allt, hotade och isolerade mig mer och mer från omvärlden. Till slut

var han den enda jag träffade. Den enda som sa att jag var fin eller hemsk. Det var oftast de dåliga sakerna jag fick höra. Jag skämdes något oerhört över att jag inte förstätt, och över att jag inte lämnade honom. Jag mådde illa över de övergrepp han utsatte mig för. Det var förnedrande och ren tortyr, jag var rädd för mitt liv varje dag. Jag blev en annan person, detta blev vardag för mig, normalt. Jag kände mig hjärntvättad. Jag kunde inte tro att någon var så hemsk mot någon annan; dels att han våldtog mig men även att han bjöd in andra män. Han som ena stunden var jättesvartsjuk njöt i andra stunden av att andra män förnedrade mig. Ibland var han själv med, ibland satt han bredvid och onanerade. Jag fick aldrig träffa dem själva, han ville vara säker på att jag inte smet och att jag led. Men hur skulle jag våga smita?

Det låter självklart och enkelt nu men då fanns han överallt och jag ville inte få det värre, ville inte dö. Det var som i en hemsk dröm där jag sade nej på alla olika sätt, för att sedan bli helt tyst och ge upp kampen om mitt liv, om mig själv. Ibland var männen två, ibland var de sju, ibland filmade de och ibland ville de fota. Jag fanns och finns därute på nätet. Det får mig att må illa.

Jag levde inte i verkligheten, jag sköt bort den, jag levde inte alls. Var tvungen att förtränga för att leva. Männen har jag idag en annan bild av än för många år sedan när jag trodde att sånt här inte händer en vanlig tjej som mig. De var vanliga män, familjefäder, gifta, singlar, chefer, vanliga arbetare. Det fanns alla sorter. Jag kan tänka på dem ibland och inse att de visste att jag inte ville men de valde att inte se...att blunda och bara tänka på sina sjuka fantasier och viljor.

Övergreppen upphörde, jag blev gravid. Detta fick mig att kämpa mig ur detta helvete. Min dotter räddade mitt liv. Hon föddes, jag förträngde allt det hemska. Allt för länge, allt för väl. Masken jag bar blev min bästa vän. Jag visste att jag kunde berätta både för vänner och familj men jag skämdes och den största orsaken var att jag inte ville göra dem ledsna, jag ville inte låta honom förstöra för dem också.

Så jag knep igen medans klumpen i bröstet växte och växte. Det går inte att fly från sina känslor, det vet jag nu. Det tog fyra år tills jag vågade anmäla. Jag hade försökt innan men mött en poliskvinna som fattade noll. Då fanns jag på nätet, med hemsida, bilder och filmer. Skulden och skammen blev ännu värre. Ingen

kommer tro mig, ingen förstår, precis som han sa. När jag 2005 anmälde hade han utsatt fler. Jag och en kvinna till gick igenom rättegången tillsammans. Det var fruktansvärt jobbigt och kränkande men nu i efterhand är jag glad att jag gjorde det. Det var en bearbetning att vara tvungen att prata om det ingen lyckats få ur mig tidigare. Jag hade stöd av en underbar manlig polis och mitt målsägandebiträde. Domen på 14 år för koppleri och grova våldtäkter var början på mitt nya liv. Sedan dess har mycket hänt. Jag har kämpat mot samhället många gånger, jag har lärt mig en hel del och byggt upp mig själv igen. Det har varit tufft många gånger men idag är jag stolt över mig själv, jag känner mig stark och hel igen. Jag vågar be om hjälp, visa mig svag och tillåter de mörka dagarna att få komma. Idag har jag en fästman, två barn, hus, häst och katter. Det känns på ett sätt långt borta men ändå finns det nära. Jag såg slutet men jag överlevde. Jag lyckades se bakom allt hat, jag har gått igenom och lämnat många av de känslor jag känt bakom mig och fokuserar på nuet och det jag har. Det är svårt, något av det bästa jag har är ett resultat av det värsta jag upplevt - min ena dotter. Det som hände mig går inte att få ogjort, nu har jag själv ett ansvar. Att vända det hemska. Det tycker jag att jag har gjort, jag har bearbetat och återuppbyggt mig själv.

Jag startade Novahuset för andra som blivit utsatta för sexuella övergrepp. Såren och sorgen kommer alltid finnas i mig men de svider inte lika mycket längre. Ärren får jag leva med. Han och de andra männen ska inte få förstöra fler år av mitt liv, de har redan fått för många. Det är de inte värda! Det som än idag smärtar mest är att det drabbar mina barn, de påverkas trots att de inte varit där. Det är frustrerande och jag känner mig maktlös. Jag vill säga till er alla därute som varit utsatta, tro på er själva, ta hjälp av andra för NI är viktiga och värdefulla och skulden och skammen hör inte hemma hos er. Ge aldrig upp! Ni är värda så mycket mer!

Kram Paulina

FUNDERA!

- > **Varför tror du att mannen i berättelsen betedde sig så här mot Paulina?**
- > **Varför tror du att det tog så lång tid innan Paulina anmälde?**
- > **Hur tror du man går vidare efter att ha varit med om något sånt här?**

RESAN TILL AMSTERDAM

Det var ju på något sätt en obligatorisk grej. Flera killkompisar hade gjort det när de rest. Vissa sa att "hon" varit den bästa de haft. Det kändes inte som någon stor grej, helt enkelt. Vi åkte över en långhelg, två månader efter att jag och Agnes hade gjort slut. Eller rättare sagt, två månader efter att Agnes dumpat mig. Vi hade varit tillsammans i nästan tre år, men det tog mig inte lång tid innan jag hittade någon annan.

Jag hade alltid haft lätt för att hitta tjejer, de drogs till mig på något vis. Utseendet var väl en stor del och så charmen. Det hade alltid varit så. Vi var fyra grabbar som drog ner. Vi tog flyget ner på torsdagen och allting flöt på bra, kvällarna var grymma med mycket festande och mycket brudar. På lördagen så drog vi till ett ställe som alltså var typ en bordell. Stället var perfekt, kvällen var perfekt. Jag funderade aldrig särskilt mycket över vem hon var. Var hon kom ifrån. Hur hon hade det. Jag funderade lite över vad hon skulle göra med pengarna jag skulle betala henne med, men inte mer än så. Jag fattade ju inte ens vad hon sa, förutom de få ord hon kunde på engelska. Jag tror inte hon var från Nederländerna, kanske typ Bulgarien, Rumänien? Jag var sjutton, hon var inte äldre.

Det märktes att hon var erfaren. Hon kunde sin grej, så att säga. Direkt efter stack hon. Hon pekade på min plånbok, tog sina pengar och stack. Hon såg inte så glad ut när hon gick. Och jag kunde inte fatta varför. Jag hade ju bara hjälpt henne så att hon kunde få pengar. Hon fick till och med lite mer än hon begärde.

Jag vet inte om det var för att rena mitt samvete eller bara för att jag ville visa att jag hade pengar. Men det jag gjorde var ju egentligen bra, nu kunde hon ju skicka hem pengarna eller handla kläder, eller vad hon nu gjorde med alla pengar hon tjänade. Jag hade ju bara hjälpt henne, egentligen.

Det kändes som en "kul grej" då. Billiga pengar för bra sex. Något alla skulle göra. Vad skulle grabbarna hemma ha sagt om jag kom hem och sa att jag inte köpt en hora i Amsterdam? Men riktigt så bra kändes det inte efteråt som jag hade trott att det skulle göra.

FUNDERA!

- > **Varför tror du att det inte kändes så bra som han hade trott att det skulle göra?**
- > **Tror du han hade köpt sex om det inte var "nåt som alla gjorde"?**
- > **Tror du att han verkligen hjälpte den tjejen? Och varför tror du i så fall hon inte såg särskilt glad ut när hon fick pengarna och gick?**

ALLE

Alle är 15 år gammal. Han bor i en liten svensk stad och för ungefär fyra år sedan började han fundera mycket över varför han inte riktigt kände sig som de andra i klassen. Hans killkompisar hade börjat skaffa flickvänner, ”riktiga sådana” och inte bara sådana som man frågade chans på i mellanstadiet. Istället hade Alle börjat känna sig mer och mer intresserad av killar, fast inga i klassen då direkt. Men han kände och märkte att det var killar han var attraherad av.

När han tänker efter har han nog alltid känt så ända sedan han var liten. Det där med att fråga chans på tjejer gjorde han ju mest för att alla andra gjorde så. Egentligen hade han nog velat fråga chans på någon annan men det kändes lite läskigt eftersom ingen annan gjorde det. Ju mer han tänker på det desto mer önskar han att han hade någon som han kunde prata med om alla tankar som han har. Men han känner inte att han vill ta upp det med några av sina killkompisar. De drar ofta bögskämt och använder bög som ett skällsord så Alle känner sig inte alls bekväm med att prata med någon av dem.

En kväll så googlar han efter forum för homosexuella på nätet. På ett community får han kontakt med en äldre kille, Pelle, som han kan snacka med och som tipsar honom om massa andra ställen på nätet där han inte längre behöver känna sig så annorlunda som han gjort hela tiden i skolan. Alle blir jätteglad över att han äntligen har hittat någon som han kan prata med och efter ett tag så frågar Pelle om Alle inte ska ta och komma och hälsa på honom i Stockholm. Pelle erbjuder sig att betala för tågbiljetten. Alle, som blir jätteglad över förslaget åker ner till Stockholm.

Han och Pelle börjar ses ofta och gå på fester där Alle träffar mycket folk som upplevt samma sak som han själv. Han trivs jättebra i Pelles sällskap och ser upp till honom och känner att han är lite som en extrapappa. Med Pelle kan han prata om allt det han aldrig kunnat prata om med sin egen pappa. Pelle är schysst mot honom och ger honom saker, kläder, sprit och massa annat.

Efter ett tag får Alle också nyckeln till hans lägenhet. De gånger han sover över hos Pelle har de sex. Alle vill inte, men han känner att han är skyldig Pelle det eftersom han ju har hjälpt honom så mycket. På något sätt så tycker Alle att det känns lite som om de har en underförstådd överenskommelse; Pelle ger Alle massa saker, tar med honom på massa fester och finns alltid där när Alle behöver honom. I gengäld så är Alle där för Pelle så fort han vill ha sex.

Det pågår rätt så länge men efter ungefär ett år så träffar Alle en kille i sin egen ålder. Han och Pelle börjar bråka och sen hörs de aldrig mer av igen. Ibland tänker Alle tillbaka på tiden med Pelle med blandade känslor av både tacksamhet och skuld och skam och på något sätt känner han sig illa till mods och får en smutsig känsla när han tänker på alla de gånger han hade sex med Pelle fast han egentligen inte ville. Helst vill han inte tänka på det alls utan försöker trycka undan de känslorna så gott det går.

FUNDERA!

- > Vad har hänt här?
- > Är det som Pelle gjort olagligt?
- > Varför tror du att Alle kände sig tvungen att ha sex med Pelle?
- > Varför tror du att Pelle köpte massa saker till Alle?

TILL SALU

Jag växte upp i ett hem som var rätt så strängt. Jag fick inte göra så mycket saker och jag bråkade väldigt mycket med min pappa. Jag kände mig väldigt ensam och längtade tills den dag jag skulle slippa bo hemma. När jag var 12 år skaffade jag ett konto på ett community.

Jag har alltid tyckt mycket om fotboll och på sajten skrev jag om mitt favoritlag Arsenal. Efter ett tag fick jag kontakt med en kille som hette Peter. Han sa att han var 21 år gammal, på min profil stod det redan att jag var 12. Vi började chatta och vi hade kontakt kanske en gång per dag.

Det kändes bra att få prata med någon och det gjorde att det kändes lite mindre jobbigt med allt hemma. Sen när jag fyllt 13 så började vi ha tätare kontakt. Peter var trevlig och snäll. Han lät i och för sig lite äldre än 21 men jag tyckte om honom. Peter tyckte också om fotboll så vi pratade en del om det. Överhuvudtaget var det mest Peter som pratade.

Efter ett tag började vi prata om att vi skulle gifta oss så fort jag fyllt 18 år, först på skoj men sen mer och mer på allvar. Efter några månader så tog Peter in på ett hotell där jag bodde och vi träffades där. Det kändes lite konstigt och vi hade sex mest för att jag inte ville göra Peter besviken. Vi träffades snabbt igen och efter ytterligare någon månad hyrde han ett rum i en lägenhet i närheten av mig.

Efter ett tag förlovade vi oss. Jag var då 14 år och vi hade sex rätt så ofta. Jag ville oftast inte men jag var så rädd för att Peter skulle bli arg om jag sa nej. Det märktes nog på mig rätt så ofta att jag inte ville. Jag hade ju liksom bara Peter så därför kändes det så viktigt att inte göra honom besviken. Jag bodde på alla möjliga ställen med Peter. Ibland i en husvagn, någon gång i en källare och ibland i någon annans lägenhet.

När det hade pågått ett tag så hade socialtjänsten börjat undra vad som egentligen hände med mig och var jag höll hus. Jag var ju sällan i skolan och sällan hemma. Till slut placerade de mig på ett ungdomshem. Men det var hemskt där, jag kände ingen och det kändes otryggt. Så jag rymde därifrån och träffade Peter igen.

Han kändes liksom som den enda vuxna som jag kunde vara med men samtidigt var jag hela tiden rädd för att han skulle bli arg och besviken på mig. Både Peter och en kompis till honom betalade mig ibland för att jag skulle skicka nakenbilder till dem. Det kändes lite konstigt men det fanns verkligen inget annat sätt för mig att få pengar.

Rätt så ofta umgicks vi med Peters kompis Anders. Alla hemska händelser flyter ihop när jag tänker på dem nu såhär i efterhand men det var Anders som bland annat våldtog mig en gång medan Peter filmade och fotade. Efter ett tag föreslog Peter att jag skulle sälja sex till andra. Jag sa att jag inte tyckte om det men han tyckte att jag kunde prova och jag gjorde det för hans skull.

Vi åkte till Malmö där en kille tog bilder och la upp på en sida och Peter bestämde vad jag skulle sälja för "tjänster". Han som tagit bilderna bestämde priserna och Peter bokade alla resor och sånt och sa hur jag skulle svara i telefonen när det ringde och smsade kunder. Han bestämde vilka jag skulle säga ja till och satt alltid bredvid när de ringde och då skulle jag också ha på högtalarfunktionen så han kunde lyssna. Han fanns alltid med i något angränsande rum på hotellet eller i lägenheten när jag träffade någon kund och jag skulle ha på högtalarfunktionen på min mobil så han kunde höra vad som hände.

Jag kommer inte ihåg hur många jag såldes till men det blir nog kanske fler än hundra män när jag tänker efter. Det kunde vara allt mellan 2-5 män per dag. Jag var hela tiden rädd för att Peter skulle bli arg på mig om jag inte gjorde som han sa. Det var Peter som tog alla pengar, han som tog bilderna ville också ha pengar och jag fick behålla lite ibland så att det räckte till kanske en hamburgare eller nåt.

Jag vet att både Peter och Anders sparade massa bilder på mig tillsammans med massa annat material som de hade på barn och ungdomar som gjorde massa sexuella grejer. Jag tror också att de höll på att bygga en ny hemsida där de skulle ragga massa nya kunder som jag skulle träffa.

Jag skämdes hela tiden för allting och berättade det inte för någon. Det kändes som om Peter var mitt enda alternativ och även fast jag sa att jag inte ville eller tyckte om det vi höll på med så ville jag inte prata om det för mycket eftersom jag var så orolig för att han skulle bli arg. Jag hade sett honom arg några gånger och vid några tillfällen hade han slagit mig och jag var rädd för att han skulle kunna döda mig.

Efter en lång tid som kändes som en evighet så berättade jag till slut lite om vad som hänt för min bästa kompis som jag lyckats hålla kontakt med lite då och då. Jag orkade inte gå omkring och bära på det själv längre. Hon berättade för sin mamma och sen gjordes det en polisanmälan och efter det följde massor av förhör med polisen och två rättegångar som var väldigt jobbiga.

Idag sitter i alla fall både Peter och Anders i fängelse. Peter fick sex år och sex månaders fängelse för bland annat medhjälp till våldtäkt, grovt koppleri och barnpornografibrott. Anders fick fyra års fängelse för våldtäkt, barnpornografibrott och medhjälp till grovt koppleri.

Jag har fått hjälp och samtalsstöd och idag vågar jag tänka på framtiden och att det finns en möjlighet för mig att plugga och ta mig vidare i livet.

FUNDERA!

- > **Varför tror du att hon fortsatte att träffa Peter?**
- > **Varför tror du att Peter, Anders och alla andra som köpte sex av henne gjorde det här?**
- > **Vad tror du hade hänt om hon inte vågat berätta för sin kompis och kompiserna inte hade polisanmält?**

“JAG KOLLAR PÅ PORR OCH NU FUNDERAR JAG PÅ ATT KÖPA SEX”

Jag började kolla på porr när jag var 13 år. Eller det var då en killkompis visade mig ett klipp. Sen började jag googla själv och hittade mer och mer. Nu är jag 17 och har kollat i fyra år men det är de senaste två åren som jag verkligen börjat få problem. Kan på riktigt inte sluta, det går ut över allt. Sover inte ordentligt, känner att jag måste kolla så fort jag kommer hem från skolan.

Och sen är det det här med sex och tjejer. Jag märker ju att min bild av det är helt skev, eller påverkad liksom. Var tillsammans med en tjej förut och det var flera grejer jag ville göra som hon tyckte var typ äckliga eller obehagliga. Har träffat några tjejer sen det tog slut som gör det jag vill, alltså typ strypsex och deep throat och så. Men jag har börjat känna på sistone att det typ inte räcker? Så har börjat tänka på att köpa sex. För att få göra alla de grejerna som jag kollar på hela tiden. Det är ju inte heller som att jag är ensam om att kolla liksom. Alla killkompisar jag har kollar, men lite olika mycket. Tror att en kompis jag har kanske har lite samma problem som jag men vi har inte riktigt pratat om det.

Jag vet ju allt det där om att en del tjejer från andra länder som säljer sex och så kanske gör det för att de är fattiga eller har blivit hitlurade. Men grejen är att sexköp handlar ju lite om att få tjejen att göra det mot pengar, alltså att jag tänder på att tjejen gör det utan att riktigt själv vilja. För i porren är det ju mycket det, att tjejerna ska vara som att de inte vill och gråter eller att man skrattar åt dem och det känns ju hemskt egentligen men det bara är så att jag går igång på det. Kanske har att göra med att jag kollat sen jag var så liten, började ju liksom innan jag ens legat med någon första gången och nu är det som att för mig är sånt sex som är i porren liksom det enda sex som gäller.

Oavsett tänker jag att det inte är en så stor grej att köpa sex nån gång?

FUNDERA!

- > **Varför kan det vara svårt att sluta kolla på porr?**
- > **Hur tror du att de som är med i filmerna och klippen mår?**
- > **Finns samtycke, ömsesidighet och respekt ofta med i porren?**
- > **Hur skildras män och kvinnor i porr?**
- > **Hur påverkar det oss alla att titta på någonting, ofta från ung ålder, där det nästan alltid är tjejen eller kvinnan som blir utsatt och förnedrad?**

UTEKVÄLLEN

Egentligen gillade jag inte ens det där stället. Krogen vi var på alltså. Drinkarna var alldeles för dyra och människorna rätt dryga. Det var tur att Jacqueline var där, annars hade stället inte varit spännande alls. Jag hade haft känslor för Jacqueline rätt länge, hon var så fin och så snäll. Helt perfekt var hon. Jag hade bestämt mig för att det här skulle bli "the night", jag skulle visa henne vad jag kände. Men väl inne på stället hängde hon mest med sina kompisar, och jag kände mig rätt nedstämd över att jag inte fick någon uppmärksamhet alls.

Jag bestämde mig för att alkohol kunde få lösa lite av problemet och gick fram till baren. Det var som vanligt fler människor än vad man kunde räkna, och jag kände mig rätt ynkelig och obetydlig bland alla tjugofemåringar, jag som precis hade fyllt arton. Det kändes som att jag aldrig skulle få komma fram till bartendern, och hur skulle han förresten kunna se mig?

"Öh, tjejen, vill du ha något? Det verkar inte gå så bra för dig det här!" hörde jag plötsligt någon bredvid mig säga, samtidigt som jag fick en lätt knuff i sidan. Rösten tillhörde en man som utan tvekan var bra många år äldre än jag var, tjugofem år kanske. Eller kanske trettio, jag minns inte riktigt. Han såg helt okej ut i alla fall. Jag övervägde en sekund att dra till med något kaxigt i stil med "jag behöver inte ditt medlidande", men svarade "jaa, tack, en Aperol Spritz". Annars skulle jag ju aldrig få något att dricka, och dessutom började jag få rätt ont om pengar. Det tog killen femton sekunder att beställa, betala, få drinken, och placera oss vid ett bord ett par meter från baren, där ljudnivån var lite lägre. Han berättade att han var ljudproducent, och jobbade på något stort, känt företag som jag aldrig hade hört talas om. Han sa att han bodde i närheten, och ville sedan veta vem jag var. När jag sa att jag bara var arton år ryckte han till och sa "oj, jag trodde du var mycket äldre", men verkade inte bry sig mer om det. Han var rätt trevlig faktiskt, och i några minuter tänkte jag inte på Jacqueline. Men efter ett tag kände jag att jag helst ville gå tillbaka, dessutom började det snurra lite i huvudet.

Killen köpte drink efter drink och sa hela tiden "botten upp, bruden!". Leendet på hans läppar försvann på en millisekund när jag sa att jag nog borde gå tillbaka till mina kompisar. "Schysst att sticka nu när jag köpt en jävla massa drinkar till dig, det minsta du kan göra är väl att snacka en stund. Eller?!" Aningen förvånad över att han blivit så irriterad stammade jag fram att jag kunde stanna ett tag, jag kände mig på något vis skyldig att stanna och prata lite till.

Lite senare kom Jacqueline fram till oss, och viskade i mitt öra "Kom! Vi dansar! Stå inte med den här gubben, kom och dansa med mig, det blir kul!" Jag blev alldeles varm i kroppen och kände mig överlycklig över att hon ville dansa med mig. Jag struntade blankt i killen nu, han kunde ju inte bestämma över mig. När vi hade kommit halvvägs bort till dansgolvet så kände jag att det var nu, precis nu, som jag skulle berätta för henne hur jag kände. "Vänta, jag måste säga en grej till dig!" sa jag och tänkte att nu kommer allting bli bra, nu när hon får veta, då kan vi vara tillsammans hela tiden. Men så blev det inte. Jacqueline tittade lite förvånad på mig, och sa att hon var kär i någon annan. Jag kände mig alldeles torr i munnen, och pep att jag mådde lite dåligt, den där sista shoten var nog inte så bra, och att det var dags att gå hem. Jag kände hur tårarna brände under ögonlocken när jag gick mot garderoben för att hämta min jacka.

Jag kände mig som världens ensamaste där jag gick, och som världens osexigaste. Plötsligt kände jag en stor och varm hand på min höft. "Men du, skaru' dra nu? Stanna ett tag, snälla!" Det var killen igen. Jag muttrade att "nä, jag ska dra hem nu, men tack för ikväll" och försökte dölja hur ledsen jag var. Då kom han med ett nytt förslag: vi kunde åka hem till honom och dricka flera drinkar och ha lite trevligt.

Jag fattade vinken direkt och förklarade att jag inte var intresserad av killar. Han verkade inte bry sig särskilt mycket, utan lutade sig framåt mot mitt öra. "Du får tusen spänn om du hänger med hem till mig och suger av mig". När orden först slog emot mig kände jag avsky, jag var ju inte ens intresserad av killar.

Men att någon kunde erbjuda så mycket pengar för att just jag skulle följa med hem. Det kändes spännande på något vis och dessutom kände jag mig ändå värdelös. Jacqueline ville inte ha mig, och jag ville inte ha någon annan. Innan jag visste ordet av hade jag sagt ”okej” och vi var på väg hem till honom. Det gick rätt fort för honom, men jag ville bara komma bort därifrån hela tiden. Ett tag fick jag panik och det kändes som jag skulle kvävas när han höll hårt i min nacke och tryckte ned mig och inte släppte taget. Det enda jag kunde tänka på var att få gå hem. Så fort det var över kände jag en lättnad över att kunna sticka därifrån. När jag kommit ut på gatan insåg jag att det enda som fanns i fickan var två brännande femhundredalappar, men busskortet hade jag tappat någonstans. Jag kände inte för att gå tillbaka och leta, så jag fick gå hem. En enda tanke snurrade i mitt huvud: varför gjorde jag det? Varför, varför, varför?

Jag kände mig smutsig, och illamående. Jag stannade och kräktes och satte mig på en bänk för att tänka på vad som hade hänt. Jag kände mig på samma sätt som jag brukade känna mig när jag var liten, och min morbror hade utnyttjat mig. Det kändes som att min kropp var någon annans, och att det egentligen inte spelade någon roll vad som hände med den.

Jag hade aldrig pratat med någon om det, och tänkte att det nog var bäst att inte prata om det här heller med någon. Men jag kunde inte sluta tänka på det som hänt hemma hos den där killen, och jag gömde pengarna i en bok. Jag visste inte vad jag skulle göra med dem, jag ville inte se dem.

Ett par veckor senare kände jag att jag inte orkade bära på det helt ensam längre, så jag gick till kuratorn på skolan. Och jag började berätta, och när jag väl börjat kändes det som att det aldrig skulle ta slut. Jag berättade om övergreppen, om killen på krogen, och om hur jag kände det som att någon tagit min kropp ifrån mig.

FUNDERA!

- > **Varför tror du hon kände sig på samma sätt som när hon blev utnyttjad när hon var liten?**
- > **Varför tror du hon följde med killen hem?**
- > **Varför tror du det kändes för tjejen som om någon hade tagit hennes kropp ifrån henne?**

AFFÄRSRESAN

Thomas är 35 år gammal. Han är gift och har precis fått sitt andra barn med sin fru Helen och de har varit tillsammans i nio år. Thomas arbetar på ett företag som även har verksamhet i Tyskland. Därför är det rätt så vanligt att han och hans kollegor åker dit på tjänsteresa.

När Thomas bara hade jobbat på företaget i några månader så var det dags att åka iväg till Köln i Tyskland. Redan innan de åker iväg skämtar hans kollegor rätt mycket om hur kul det ska bli och vad man kan få för belöning efter en lång dags arbete nere i Tyskland. Thomas förstår rätt snabbt att kollegorna syftar på att besöka bordeller.

Redan första kvällen i Tyskland så tar kollegorna med honom till en bordell. Thomas har aldrig tidigare köpt sex, varken i Sverige eller utomlands. Men efter en kort stund inne på bordellen tycker Thomas att det känns rätt naturligt att befinna sig på en plats där man kan betala någon för att den ska ha sex med en. Snart går alla hans kolleger iväg med varsin kvinna, även de som Thomas vet har fasta förhållanden hemma i Sverige, och efter ett tag gör Thomas det också.

Besöken på bordellen upprepas nästan varje kväll under tjänsteresan. Men när de kommer tillbaka till Sverige så är det ingen som pratar om det. Thomas tänker att det verkar helt normalt att gå på bordell i Tyskland, han tycker att det var en kul grej. Det kändes också rätt så skönt att det var han som liksom hade makten och kunde bestämma vad som gällde. Thomas har lite svårt att sätta fingret på varför han tyckte att det kändes bra men han tänker inte så mycket mer på det. Till Helen säger han bara att det blev många sena kvällar och att det var mycket jobb på tjänsteresan. Hemma kollar han rätt mycket på porr när Helen inte märker, ofta är det rätt unga tjejer och de gör grejer som Thomas tänker att han aldrig skulle göra med Helen.

Thomas börjar fundera på att köpa sex även i Sverige. Till slut börjar han ta kontakt med kvinnor som säljer sex i Sverige via nätet. Han tycker att de som säljer sex på nätet verkar må bra och ser fräscha ut. Han är lite frustrerad över att han tycker att det är dyrt att köpa sex i Sverige.

Ibland träffar Thomas kvinnor som inte pratar så bra svenska, han vill helst inte tänka så mycket på varför de är i Sverige och säljer sex och han frågar heller aldrig kvinnorna någonting om dem. Helst undviker han att ha några längre samtal med dem så länge de gör som han säger.

FUNDERA!

- > **Varför tror du att Thomas som aldrig tidigare köpt sex valde att göra det i Tyskland?**
- > **Varför tror du att Thomas inte vill tänka så mycket på kvinnorna han köper sex av, och som inte pratar svenska?**
- > **Går det att veta om en person som säljer sex har blivit tvingad till det eller inte?**

”JAG VET INTE VARFÖR JAG INTE KAN SLUTA”

Jag vet inte varför jag inte kan sluta. Tro mig, jag har försökt många gånger men så fort jag mår dåligt faller jag tillbaka. Ingen i min närhet känner till vad jag gör på kvällarna och nätterna. Jag skulle skämmas ihjäl om de fick reda på det. Sanningen är den att jag flera gånger i veckan träffar män som har sex med mig och förnedrar och skadar mig på olika sätt.

Jag tycker inte ens om männen jag träffar. Det har liksom inte med sex att göra för mig. Men på något sätt är det som att jag slipper tänka och känna varje gång de har sex med mig eller slår mig. Det är egentligen bara då jag slipper minnesbilderna från när min killkompis hade sex med mig fast jag typ grät och han märkte att jag inte ville. Det finns också en del av mig som tänker att jag förtjänar det här, att jag inte är värd bättre. Och en annan del som söker nån form av bekräftelse eller nåt, de vill ändå ha mig för detta?

Men efter varje träff mår jag ännu sämre. Jag skäms och känner mig äcklad över mig själv. Och de jobbiga minnesbilderna kommer ändå tillbaka. Ofta behöver jag boka en ny träff ganska snart igen för att slippa de jobbiga tankarna och känslorna. Ibland får jag blåmärken och blöder efter träffarna också, men det är inte så farligt. Jag har ofta heltäckande kläder så att ingen ska se. Egentligen skulle jag vilja berätta för

min bästa vän vad jag håller på med, men är så himla rädd för att hon ska döma mig och tycka att jag är äcklig och konstig som gör det här. Hon märker ju att jag mår dåligt eftersom jag inte äter så mycket och skär mig, men jag skyller ofta på andra saker.

Jag kan drömma mardrömmar om männen jag träffar. Några av dem känns harmlösa, men många jag träffar är jag livrädd för. De kan få något svart i blicken och jag har flera gånger blivit medvetlös när de slår och stryper mig. Vid några tillfällen har jag faktiskt tänkt att de nog kommer mörda mig. Jag har rangordnat en lista på vem jag kan ta kontakt med utifrån hur dåligt jag mår. Det är de farligaste männen jag vänder mig till när jag mår som sämst. Jag vågar inte riktigt säga nej när de hör av sig och vill träffas heller. Det är som att det finns en överenskommelse om att jag bara ska göra som de säger, oavsett vad jag vill.

Ibland kan jag undra hur dessa män kan gå igång på att ha sex med någon som inte vill. Det är inte som att jag brukar vara särskilt aktiv under själva akten. Ofta blundar jag eller är helt avstängd eller avsvimmad. Ibland får jag så ont att jag skriker och ber dem sluta, men det är nästan som att de går igång på det och fortsätter ändå. När jag tänker på det kan jag känna mig arg. Samtidigt så är det ju jag som tar initiativ till att träffa dem.

Jag vill verkligen sluta träffa dessa män. Jag vet bara inte hur.

FUNDERA!

- > **Vad kan det finnas för olika anledningar till att någon tar initiativ till våldsamt sex trots att man egentligen inte vill?**
- > **Vad är det som gör att det är så svårt att sluta?**
- > **Varför går vissa män igång sexuellt på våld och fortsätter trots att den de utsätter mår dåligt?**

DEJTING- APPEN

Allting kändes så mycket bättre på nätet. Där kunde jag visa vem jag var egentligen, utan att behöva tänka på att de kunde se hur ful jag var. Jag kunde ta fram sidor jag knappt visste fanns, och jag kunde släppa loss. Jag hade många kontakter på nätet, på olika sidor och appar. Det var egentligen bara en slump att jag började hålla på med dejtingappar också, det var en länk som jag råkade klicka på någonstans.

Jag hade aldrig tänkt på dejtingappar, jag visste ju att jag då skulle behöva träffa dom i verkligheten också. Men jag hamnade där ändå, och det tog inte lång tid innan folk började fråga om jag ville träffas, gå på en dejt. I början var jag väldigt tveksam. Då skulle jag ju behöva visa mitt riktiga, mobbade, osäkra jag. Jag skulle inte längre ha en skärm att gömma mig bakom. Men när Abbe började skriva var det annorlunda. Vi träffades på dejtingsajt, och snackade sedan under flera veckor. När han frågade om jag ville träffas tvekade jag inte, han var bara några år äldre än mig och han hade ju varit så snäll mot mig på nätet. Det kändes tryggt på nåt vis.

Vi träffades första gången på ett café. Han bjöd på kaffe och vi satt och pratade i flera timmar. Han ville veta allt om mig! Jag hade aldrig känt mig så intressant förut. Till slut berättade jag till och med att jag var mobbad, att jag alltid kände mig fel och ful, och att jag skämdes för mina kläder. Han lyssnade och verkade så snäll. Att vi skulle ses en andra gång kändes som en självklarhet.

Vi sågs på en bar, rätt nära där han bodde. Han bjöd på rödvin, och beställde in en till flaska när vi druckit upp den första. Det var lika trevligt som första gången, och jag kände mig riktigt lycklig. Det kändes som att han verkligen tyckte om mig. När vi kom ut från stället kände jag att benen vinglade lite, men jag var så glad. Han sa att jag var hans favorit – att han inte träffat någon som mig tidigare.

Det kändes på något vis rätt när jag svarade ja till att följa med honom hem. Jag förstod vad som skulle hända, och tänkte att han nog var rätt person att göra det med första gången. Sexet var lite klumpigt, men det kändes bra ändå. Vi fortsatte att sms:a och ses men efter ett tag fick jag kontakt med andra personer på nätet som var mer i min ålder med samma intressen så efter ett tag kände jag att Abbe nog inte var någon som jag ville satsa på.

Ett par månader senare fick jag kontakt med Julle på ett diskussionsforum för ungdomar. Julle var perfekt! Det tog inte lång tid innan vi började ses ”på riktigt”, och jag märkte att han gillade mig för den jag var. Han var ungefär lika gammal som jag var, världens snällaste och finaste. Jag blev snabbt kär i honom och när vi dejtade ett tag blev vi tillsammans. Men Abbe och jag hade fortfarande kontakt på nätet, och det kändes inte schysst mot Julle.

Jag försökte verkligen sluta prata med Abbe, men

han var på något sätt en trygghet, och så fort jag var ledsen så lyckades han muntra upp mig. Han föreslog ofta att vi skulle ses, men jag sa nej varje gång. Men en dag föreslog han att vi skulle ligga med varandra, och som tack skulle vi gå och shoppa dagen efter. Jag tänkte att ”det skulle ju kanske vara bra med nya kläder, Julle är så snygg och fin och kan få vem han vill, jag behöver försöka vara snygg så han inte tappar intresset”. Och dessutom kan de i klassen inte kommentera på att jag har fula billiga kläder.

Själva sexet kändes konstigt, jag ville ju egentligen inte, det var ju mest för det som skulle komma efter. Men det var i alla fall lite mindre klumpigt än förra gången. Abbe fortsatte att ringa, och jag fortsatte att åka hem till honom. Men varje gång kände jag mig mer och mer värdelös, och mindre och mindre speciell och uppskattad. Men shoppingen efteråt kändes bra.

Efter ett tag föreslog Abbe att jag skulle träffa några av hans ”vänner”. Jag behövde inte ligga med Abbe längre, utan bara med hans ”vänner” och ”kontakter” som han ringde dit. Vissa betalade med pengar, andra med saker. För pengarna handlade jag saker som jag visste att jag inte behövde. Pengarna kändes smutsiga, och jag kände mig också smutsig.

Det som hade känts så bra i början med Abbe, kändes bara äckligt nu. Men ändå blev jag kvar där, det kändes som att det var det enda jag hade kvar. Julle gjorde slut när jag inte längre kunde förklara var jag var någonstans om dagarna, och varifrån alla pengar kom. Men det var inte bara Julle som undrade och tyckte att saker och ting var konstiga, mina föräldrar började misstänka något. Jag tror att det var för att jag alltid var trött och nedstämd.

Det var speciellt pappa som frågade frågor. Var har du varit? Hur mår du egentligen? Ibland tyckte jag att det var jobbigt, men egentligen ville jag bara gråta och skrika och berätta alltihopa. Skyddas. En dag när jag kom hem satt pappa lugn och stilla i köket, och jag kände att något hänt. Han hade hittat min telefon och läst sms:en från Abbe. Jag trodde att han skulle vara förbannad, att han skulle skrika och hata mig. Men han sa att vi skulle lösa det här tillsammans och att han skulle hjälpa mig om jag bara berättade allting. När jag väl börjat berätta rann allting ur mig och

vi pratade länge. Pappa fick mig att polisanmäla männen, och Abbe, och han hjälpte mig också att hitta stöd och hjälp så att jag skulle må bättre. Det är svårt att tänka tillbaka på att Abbe fick mig att sälja mig själv, men jag tänker ofta på hur glad jag är att jag inte är där längre.

FUNDERA!

- > **Varför tror du att det kan bli så att man köper saker man egentligen inte behöver för pengarna?**
- > **Varför tror du att det kan vara svårt att sluta träffa en sån som Abbe och hans kontakter?**
- > **Vad tänker du om Abbets beteende?**

Stöd och hjälp

Du som känner igen dig i någon av berättelserna eller har erfarenheter av sex mot ersättning, att använda sexuellt självskadebeteende, så kallad "sugardejting" eller har liknande erfarenheter kan få stöd och hjälp. Ellencentret - som har gett ut det här materialet, vänder sig till alla unga upp till 25 år. Vi vänder oss till tjejer, killar, transungdomar och till dig som inte vill definiera dig. Oavsett kön, bakgrund, sexuell läggning eller tidigare erfarenheter så finns vi här för att stötta dig.

Oavsett hur du mår av att sälja sex kan du behöva prata med någon om det ibland. Du bestämmer själv vad du vill prata om. Det kan till exempel handla om att du:

- vill sluta sälja sex men inte vet hur
- bara vill prata av dig om din situation
- mår dåligt och vill ha hjälp att må bättre
- har funderingar kring könssjukdomar eller eventuell risk för graviditet

Chatta med oss

I vår chatt kan du vara anonym och få stöd och hjälp i din situation. I chatten sitter vår psykolog*. Hon har erfarenhet av att möta och hjälpa unga som sålt sex, använder sex som självskadebeteende och som varit utsatta för olika former av våld. Du kan prata om det du känner att du behöver prata om. Om du vill kan du också få hjälp att hitta ett ställe nära dig där du kan söka mer stöd.

**Under ledigheter och helger kan chatten bemannas av en volontär - de har särskild utbildning och handledning i att möta unga med just dessa erfarenheter.*

Mottagningen

Om du befinner dig i närheten av Stockholm så finns vår mottagning där du kan träffa en psykolog. Psykologen är vidareutbildad inom traumabehandling och har erfarenhet att möta unga som säljer sex, har sex mot ersättning och använder sex som självskadebeteende. Samtalen kostar ingenting. För vissa räcker det att komma på några samtal, medan andra behöver och vill ha en längre samtalskontakt.

På mottagningen kan du gå i individuella samtal med fokus på just det du behöver. Kanske vill du få prata om din situation och dina erfarenheter av sex mot ersättning, få hjälp med att hantera ångest och nedstämdhet, och hitta andra sätt än sex som självskadebeteende för att hantera jobbiga känslor. Du kan också få traumafokuserad behandling för att bearbeta traumatiska upplevelser.

Vid tillräcklig efterfrågan kan vi också erbjuda samtal i grupp med andra som delar liknande erfarenheter.

Få en stödperson

Du kan få en egen stödperson som du chattar anonymt med under en period. Stödpersonen är en volontär som har fått specialistutbildning i att möta människor som varit med om våld, sex mot ersättning och sex som självskadebeteende. Det är helt upp till dig om du vill fortsätta med din stödkontakt eller återgå till den vanliga chatten. Vi stöttar dig på dina villkor.

Få juridisk hjälp

Har du juridiska frågor om just din situation? Kanske har du frågor om dina rättigheter, funderingar kring vad som kan vara brottsligt, vad som händer när man polisanmäler något eller hur rätten till målsägandebiträde fungerar.

Du kan få hjälp av oss på Ellencentret genom att mejla din fråga till vår advokat på advokat@ellencentret.se.

Du har rätt att vara anonym och väljer själv om du vill uppge namn eller inte när du ställer din fråga.

Som advokat har man tystnadsplikt, vilket innebär att man inte får diskutera ditt ärende med någon annan. Du kan känna dig trygg med att de frågor och uppgifter du lämnar till advokaten behandlas med sträng sekretess.

Få stöd av socialtjänsten

Socialtjänsten har det övergripande ansvaret för att hjälpa personer som har blivit utsatta för våld. Att få ersättning för sex, d.v.s. att vara utsatt för prostitution räknas i Sverige som en form av våld. Många som har haft sex mot ersättning har också blivit utsatta för ytterligare våld tidigare och/eller i samband med dessa erfarenheter.

Beroende på hur din situation ser ut kan socialtjänsten och kommunen hjälpa dig med exempelvis ekonomiskt bistånd, skyddat boende, familjesamtal, boende hos en annan familj och kontaktperson. Socialtjänsten ska heller inte räkna in dina eventuella "inkomster" från prostitutionen som just inkomster eftersom vi i Sverige inte anser att detta är ett arbete. Vi kan hjälpa dig komma i kontakt med socialtjänsten.

Andra mottagningar som erbjuder stöd och hjälp:

- Mikamottagningen Stockholm
- Mikamottagningen Göteborg
- Mikamottagningen Borås
- Evonhuset Malmö
- Stödcentrum för unga brottsutsatta
- Novahuset Östergötland

För dig som köper eller funderar på att köpa sex eller konsumerar porr och vill prata om det finns KAST-mottagningen som finns i Stockholm, Göteborg, Malmö, Karlstad, Skellefteå och Umeå.

Är du en orolig kompis eller anhörig?

Som kompis eller anhörig till någon som har sex mot ersättning, använder sex som självskadebeteende eller sugardejtjar kan det vara svårt att veta hur man på bästa sätt kan stötta och hjälpa. Vilken sorts stöd personen behöver och vill ha ser förstås olika ut. Vissa pratar om det öppet, medan många försöker dölja det för sina närstående, dels på grund av rädsla för hur de ska reagera och dels på grund av hot från sexköpare och/eller hallick.

Om du misstänker eller vet att någon i din närhet har dessa erfarenheter och på något sätt verkar må dåligt över det kan du:

- Fråga på ett icke-dömande sätt om personen har dessa erfarenheter.
- Beskriva för personen att du är orolig.
- Säga att du finns där om och när hen vill berätta mer.
- Lyssna utan att ifrågasätta, pressa eller skuldbelägga.
- Uppmuntra och hjälpa personen att söka stöd, exempelvis från Ellencentret.

Hur du som anhörig reagerar och agerar är av stor betydelse. Är du ung och har föräldrar eller vuxna i din omgivning som inte förstår, eller som reagerar på ett sätt som du inte tycker är bra, så är även de vuxna välkomna att ta kontakt med oss. Du som är kompis kan också komma in och chatta med oss.

Det viktigaste att veta är att du har rätt att må bra, det behöver inte vara så här och det finns hjälp att få.

Handledarmaterial

Övningar

Här finns förslag på hur övningar med ungdomar kan se ut. Dessa kan lika lätt tillämpas på en diskussion bland unga vuxna eller yrkesverksamma, vi bär alla på fördomar och missuppfattningar som behöver diskuteras.

Som alltid när känsliga ämnen diskuteras i grupp är det viktigt att skapa en trygg miljö.

Förslagsvis kan det vara bra att börja med att berätta om vem du är och vad ni kommer att prata om idag och vad du själv har för ingång till ämnet. Kanske kommer du från en organisation som arbetar med liknande frågor eller så är du lärare i något ämne där du tycker det är viktigt att lyfta in de här frågorna.

Det är viktigt att ingen känner sig utpekad och att ingen känner sig utanför i diskussionen. Av den anledningen så är det av stor vikt att inte utgå ifrån att någon i gruppen varit med om det ni kommer att prata om och inte heller utgå ifrån att de inte varit med om det. Att inte döma eller dömas är väldigt viktigt i diskussionen. Berätta att ni kommer prata om det utifrån en hypotetisk utgångspunkt och att om någon tycker att det blir jobbigt får de gärna säga till.

Regler som kan vara bra att etablera kring workshopen

- Allt som sägs under workshopen stannar i rummet.
- Om någon vill berätta om en upplevelse som involverar andra personer så ska inga namn nämnas.
- Alla respekterar varandras åsikter.
- Alla låter varandra prata till punkt.

Under workshopen kan det komma upp många tankar och funderingar kring myter och frågor som tas upp i boken.

Om du inte bemöter dem en efter en i samband med att de kommer upp så kan du skriva upp dem på tavlan vartefter. På så sätt finns alla samlade i slutet av workshopen och ni kan då gå igenom dem tillsammans. Kom ihåg att avsätta tid för detta!

Välj övningar utifrån hur mycket tid som finns att disponera. **Tänk på att du kan använda frågorna som finns under varje berättelse i boken för kortare diskussioner, det räcker långt!** Övningarna behöver inte göras tillsammans i en sammanhängande workshop. Du kan välja att plocka ut några utav dem och göra de i mån av tid.

Kom ihåg din roll

Oavsett om du befinner dig i skolan eller som ungdomsledare eller på annat sätt möter unga kan det vara ett bra riktmärke att ta detta i beaktande:

Skollagen slår fast att utbildning inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

De värderingar det syftas till som skolan ska förmedla är människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, **jämställdhet mellan kvinnor och män** samt solidaritet mellan människor.

Skolans undervisning är därmed inte tänkt att vara värde-neutral. Skolans undervisning ska ta ställning mot fenomen som existerar i vårt samhälle, både accepterade och icke-accepterade, lagliga och olagliga, som går emot de ovan beskrivna värderingarna. Ännu ett krav på skolans undervisning är att den ska vara objektiv. Att undervisningen ska vara objektiv betyder att skolan ska presentera det som det finns goda grunder att tro (vetenskapligt belagt), inte att man behandlar alla påståenden (de välgrundade och de ogrundade) som jämbördiga. Objektivitet får alltså inte blandas samman med neutralitet.

Vad innebär detta för dig som ledare?

I Sverige finns en lag som säger att det är olagligt att köpa en annan människas kropp. Förarbetena till lagen slår fast att prostitution är våld samt att det är ett hinder för jämställdhet mellan kvinnor och män.

Det betyder att du som ledare ska lyssna in de unga oavsett åsikter men ha en tydlig riktning och värdegrund som baserar sig på lagen och dess förarbete. Tänk gärna på hur du tex skulle förhålla dig i andra diskussioner om rasism eller liknande och tillåt inte saker i de här diskussionerna som du inte skulle tillåtit i andra värdegrundsdiskussioner.

GLÖM INTE!

Ett enkelt sätt att diskutera texterna i boken är att använda diskussionsfrågorna som finns i slutet av varje berättelse. Dessa frågor tar upp de flesta fördomar och tankar och funderingar kring det här ämnet och fungerar därför utmärkt som underlag för en workshop om det inte finns tid för att göra alla övningar.

Det viktigaste är att du som vuxen ger ungdomarna en arena där de fritt kan fundera över och diskutera ämnet, och där du som vuxen finns med och hela tiden kan hjälpa till att föra diskussionen på ett vettigt sätt!

Övningar

Sex vs sexköp

Börja med att göra en enkel associationsövning: Skriv upp meningen 'Varför har man sex?'. Be sedan ungdomarna att associera fritt kring detta och skriv upp allt som kommer fram.

Spara pappret eller låt bli att sudda ut svaren från tavlan.

Nu ska ni göra samma sak men istället skriva ned anledningar till varför man köper sex? Är det samma anledningar som till att man har sex eller skiljer det sig?

Brottet människohandel

Med utgångspunkt i bokens text om människohandel förklara kortfattat vad människohandel är för något. Som underlag kan det vara bra att veta vad definitionen av människohandel är enligt den svenska lagen:

I Sverige blev människohandel för sexuella ändamål ett brott i juli 2002. Två år senare ändrades lagen så att också människohandel inom ett land, till exempel inom Sverige kunde vara straffbart.

I juli 2010 ändrades lagstiftningen, återigen med syftet att göra lagen mer effektiv.

År 2018 antogs en reviderad paragraf om människohandel och en helt ny paragraf om människoexploatering.

Människohandel ger fängelse i lägst två år och högst tio år³.

Den svenska lagen kan delas in i tre huvudsakliga punkter vilka alla måste förekomma för att en handling ska kunna dömas som människohandel. De tre punkterna är:

1. VAD GÖR MÄNNISKOHANDLAREN?

- Människohandlaren rekryterar, transporterar, överför, inhyser eller tar emot ett brottsoffer (de olika handlingarna kan göras av olika människohandlare och de behöver inte göras i den ordningen som står i lagen och ovan. Det kan räcka med att människohandlaren rekryterar).

2. HUR GÖR MÄNNISKOHANDLAREN DETTA?

- Människohandlaren kan göra det genom att använda ett inflytande som han eller hon har över offrets handlingar som begränsar offrets möjligheter att påverka sin situation. Det kan ske genom våld, hot eller genom att vilseleda, det vill säga luras.

Människohandlaren kan också utnyttja att offret är i en utsatt situation till exempel ekonomiskt och kanske har en skuld till människohandlaren. Det kan också vara så att människohandlaren utnyttjar att offret är flykting, har en funktionsnedsättning eller någon sjukdom eller är beroende av alkohol och narkotika.

Om offret är ett barn, det vill säga under 18 år behöver denna punkt inte finnas med eftersom barn behöver ett starkare skydd.

3. VARFÖR GÖR MÄNNISKOHANDLAREN DETTA?

- Människohandlaren ska rekrytera offret genom att hota henne eller honom av en viss anledning, i syfte att exploatera offret till exempel för sexuella ändamål i prostitution, för pornografi eller för att dansa på en strippklubb.

Det är viktigt att komma ihåg att det inte spelar någon roll om offret samtycker eftersom det inte går att samtycka till någonting under hot eller att samtycka till att bli vilseledd.

Det räcker att syftet att exploatera offret finns, det är brottsligt även om offret till slut inte blir utnyttjat.

Övning

Fråga ungdomarna vad de såg framför sig när du berättade om människohandel och skriv ner detta på tavlan. Fråga till exempel vilka tankar de fick kring ålder på den som utsätts och den som begår brottet, ursprung, land som brottet pågår i och så vidare.

Fråga sedan om de läst (eller kanske har ni läst tillsammans) Paulinas historia. Diskutera om detta med dagens lagstiftning skulle kunna betraktas som människohandel.

Diskutera följande frågor med utgångspunkt i historien:

- Varför hände det?
- Hur kunde det hända henne? Kan det hända vem som helst?
- Varför är det ibland svårt att lämna en relation där någon inte behandlar en väl?
- Varför tror ni att mannen gjorde det han gjorde?

Linjeövning om myter och vanliga frågor

Rita upp eller visa var det går en rak linje i rummet. Förklara för deltagarna att du kommer att läsa upp olika påståenden. Visa sedan i vilken ände de ska ställa sig om de håller med till 100% och förklara att de ska ställa sig i motsatt ände om de inte alls håller med. Ungdomarna får ställa sig var de vill längs med linjen beroende på hur mycket de håller med om påståendet. Framhåll att det är helt ok att flytta sig längs med linjen under tiden som ni diskuterar.

Följande påståenden är hämtade från kapitlet "Vanliga frågor om prostitution och människohandel" i materialet, du kan också välja egna från samma avsnitt:

- Prostitution är världens äldsta yrke
- Människohandel och prostitution hör ihop
- Den lyckliga horan är en myt
- Att ha sex är en mänsklig rättighet

Ett tips är att här passa på att gå igenom de mänskliga rättigheterna - det kan råda ovisshet om vad som faktiskt är en mänsklig rättighet - använd [FN:s allmänna deklaration om de mänskliga rättigheter som återfinns här⁴](#).

Fyra-hörn-övning om att köpa och sälja sex

Berätta att du kommer att läsa upp ett påstående och att de sedan kommer att få fyra alternativ att välja mellan. Peka sedan på de fyra hörnen och förklara vilket alternativ varje hörn representerar. Ungdomarna ska alltså gå till det hörn som representerar det alternativ de håller mest med om efter att du läst upp påståendet.

Framhåll att det är helt ok att byta hörn under övningens gång. Här kan det också vara bra att återupprepa att alla ska respektera varandras åsikter.

Man köper sex när man...

- Betalar med pengar
- Betalar med saker
- Oavsett om man betalar med pengar eller saker
- Eget förslag

Att sälja sex är ett fritt val

- Ja, alla personer i prostitution väljer att göra det helt själva och av fri vilja
- Nja, de finns de som är tvungna och de som väljer själva
- Nej, det finns inget som heter fritt val när det gäller prostitution
- Eget förslag

När ett sexköp genomförs är det minst två parter som är inblandade, hur tycker ni att det ska lagföras?

- Båda ska straffas
- Bara säljaren
- Bara köparen
- Eget förslag

(Här kan det vara bra att lyfta att det ofta kan vara fler inblandade i ett sexköp, till exempel någon som förmedlar kontakten och tjänar pengar på detta) När alla ställt sig i sina respektive hörn så får ungdomarna i respektive hörn diskutera sinsemellan. Därefter går du från hörn till hörn och låter dem förklara hur de har tänkt.

Beskriv kortfattat efter föregående diskussion det svenska förbudet att köpa sex (ibland kallat sexköpslagen) och vad det innebär.

Sexköpslagen

Köp av sexuell tjänst är förbjudet i Sverige sedan 1999. Den som köper sig en tillfällig sexuell förbindelse mot ersättning, dvs den som köper sex, kan dömas till böter eller fängelse i upp till ett år. Med sexuell förbindelse avses samlag eller annat sexuellt umgänge.

Ersättningen kan vara både ekonomisk eller i form av något annat, såsom narkotika, alkohol eller saker. Den kan också ges av någon annan. Det innebär att du fortfarande kan dömas för köp av sexuell tjänst även om det är en kompis eller någon annan person som betalar för det.

Om någon köper sex av en person som är under 18 år men över 15 år kan straffet bli upp till fyra års fängelse. Är barnet under 15 år är det att se som våldtäkt mot barn. Alla som är över 15 år och som har sex med en person under 15 år kan dömas för våldtäkt mot barn.

Att försöka köpa sex är också straffbart.

Den svenska lagstiftaren valde att endast förbjuda att köpa, men inte att sälja sex. Syftet med detta var att bekämpa prostitutionen genom efterfrågan. Om ingen köpte sex så skulle såklart inte prostitution existera. Dessutom tyckte man inte att det var rimligt att också straffa personen som är utsatt för prostitution. Det ansågs tvärtom viktigt att personer i prostitution inte skulle känna att de riskerar någon form av straff när man exempelvis söker hjälp för att komma ur prostitutionen.

Det bedömdes ovärdigt och oacceptabelt i ett jämställt samhälle att män köper sig tillfälliga sexuella förbindelser med kvinnor mot ersättning. Det finns alltså en tydlig jämställdhetstanke bakom lagstiftningen som är nära förknippad med arbetet mot mäns och killars våld mot kvinnor och tjejer. Men lagen är könsneutral - det vill säga både köparen och personen i prostitution kan vara man eller kvinna.

Koppleri eller

”hallickverksamhet”

Om en person främjar eller utnyttjar att en annan person säljer sex döms den personen för koppleri. Att främja är att aktivt bidra till att någon börjar eller fortsätter med att sälja sex. Det kan handla om att hålla vakt eller meddela adresser, hyra ut en lägenhet eller att ordna skjuts. Även att psykiskt påverka någon kan vara att främja den personen.

Om någon utnyttjar att en annan person säljer sex kan det handla om att kopplaren (ibland det man kallar hallicken) inte aktivt främjar att personen säljer sex men ändå utnyttjar den genom att ta del av intäkterna. För koppleri kan en person dömas till fängelse i högst fyra år.

Om brottet anses grovt, till exempel för att utnyttjandet varit hänsynslöst eller i organiserad form, så döms personen till fängelse i lägst två och högst tio år.

Här är det främst viktigt att lyfta fram att det är förbjudet att köpa sex, det gäller alltså inte bara när någon betalar med pengar utan också med saker som kläder, väskor och resor och att det kan vara någon annan som betalar åt dig. Det kan också vara bra att förklara att en hallick är den som kan bli dömd för det som kallas koppleri.

Övningar på temat pornografi

I texten om ”Porr och prostitution” framgår tydligt att det finns en koppling mellan dessa två. Det syns även i texten ”Jag kollar på porr och nu funderar jag på att köpa sex”. På grund av kopplingen och på grund av att de flesta unga inte kommer i direkt kontakt med prostitution men däremot med porr så är det ett mycket viktigt ämne att ta sig tid att diskutera.

Här har vi valt att tipsa om de övningar som finns på temat i "Stödmaterialiet för att motverka killars våld mot tjejer och våld i ungas partnerrelationer⁵" – som 1000 Möjligheter, Jämställdhetsmyndigheten och länsstyrelserna står bakom.

Att arbeta med unga och samtala kring pornografi

Folkhälsomyndighetens befolkningsstudie om sexuella och reproduktiva rättigheter i Sverige visar att pornografianvändandet skiljer sig avsevärt mellan könen. Omkring 70 procent av killar och män uppger att de konsumerar pornografi, medan det omvända gäller för tjejer och kvinnor där cirka 70 procent aldrig gör det⁶. 41 procent av killar och unga män mellan 16-29 år tittar dagligen eller nästan dagligen på pornografi.

Mainstreampornografin idag normaliserar mäns våld mot kvinnor. Redan för tio år sedan innehöll 90 procent av pornografin våld och förnedring⁷. Vanliga inslag i mainstreampornografin är bland annat gagging (mannen kväver kvinnan med sin penis), strypningar, ass to mouth (mannen penetrerar kvinnan analt och sedan direkt oralt så att hon tvingas äta sitt eget bajs), slag och verbalt våld såsom att kvinnan kallas ord som "bitch" och "slut". Genomsnittsåldern för när pojkar först kommer i kontakt med pornografi är 12,3 år. För flickor är den 13,8 år⁸.

Vår erfarenhet⁹ och upplevelse av att under flera år ha arbetat ute på skolor och fritidsgårdar och i grupper med unga är att det går utmärkt att prata om pornografi. En förutsättning för goda samtal är att du som samtalsledare är grundad i dina uppfattningar och värderingar och vet var du står. Att ta ställning mot pornografi och det sexuella våldet som majoriteten av mainstreampornografin idag består av är en viktig del i det praktiska arbetet med unga kring dessa frågor.

När du lyfter frågan om sexuellt våld kopplat till pornografi är det viktigt att påminna sig om att vi alla är en del av vårt samhälle, som historiskt och till viss del fortfarande skuldbelägger kvinnor och nonchalerar och relativiserar sexuellt våld. Det kan därför vara hjälpsamt att göra en tankeövning om du planerar att problematisera och diskutera för- och nackdelar med pornografi. Fråga dig själv om du skulle göra på samma sätt om det gällde våld och förtryck riktat mot en annan grupp som omfattas av diskrimineringsgrunderna, än just tjejer och kvinnor. Till exempel diskrimineringsgrunderna etnisk tillhörighet, religion och funktionsnedsättning.

Vår erfarenhet visar att unga känner sig svikna när vuxenvärlden står för dubbla budskap och att det ger sämre förutsättningar för trovärdiga, genuina samtal. Att arbeta med att förebygga våld utan att inkludera kritiska samtal kring pornografi blir verkningslöst. Om vi arbetar våldsförebyggande med program och metoder som ska motverka våld och könsstereotypa normer, men de unga samtidigt konsumerar pornografi som befäster samma normer, så motverkas syftet att skapa våldsfria, jämställda relationer.

Att tänka på

- Har du koll på hur pornografin ser ut idag?
- Vet du vad, var och hur de unga konsumerar pornografi?
- Är du uppdaterad på forskningen?

På riksorganisationen Unizons webbplats kan du läsa mer om forskningen kring porr och hur den hänger samman med våld och våldsutövande¹⁰. Se också gärna den 35 minuter långa dokumentären "Pornland - how the porn industry hijacked our sexuality¹¹". Filmen är en dokumentär om pornografin utveckling sedan den flyttade in på internet. Den är gjord av den amerikanska sociologiprofessorn Gail Dines som studerat pornografins utveckling i mer än 30 år. Observera att filmen kan upplevas som tung och jobbig så se den gärna med kollegor och planera in tid för samtal och reflektioner efteråt. Gail Dines har även gjort ett Ted talk, "Growing up in a pornified culture¹²".

Diskussionsfrågor och övningar

- Vad är pornografi?
- Har någon sett våld i pornografi på nätet?
- Vilken sorts våld?
- Hur behandlas tjejer/kvinnor i pornografi?
- Hur blir det om en behandlar sin partner på samma sätt?
- Kan det vara svårt att sluta titta på pornografi?
- Kan man bli beroende?
- Vi pratar mycket om jämställdhet och samtycke idag, hur stämmer det överens med pornografi?
- Hur vill ni vara som partner i en sexuell relation?
- Hur ser du till att det finns samtycke i en sexuell situation?

Vi vet att vi inte kan lära oss sexuella relationer från pornografin eftersom den har andra drivkrafter än människors sunda sexuella relationer. Men hur ska vi då lära oss? Vad finns det för andra sätt att lära och prata om sexualitet som inte innehåller våld och kränkningar och som inte drivs av ekonomiska intressen. Prata om eventuella goda exempel på bra sex och om uttrycket ”bra sex känns bra före, under och efter”.

Prata om ömsesidighet, säkerställande av samtycke och respekt. Forskning visar att få unga personer har pratat om pornografi med vuxna tidigare, var därför beredd på att det kan krävas fler tillfällen för att diskutera ämnet.

Dela in de unga i smågrupper (om möjligt tio grupper). Ge varje grupp ett nummer från 1 till 10. Låt dem sedan gå in på www.reality-check.nu¹³ Här finns ett material som heter ”10 myter om porr”. Låt varje grupp läsa in sig samt diskutera ”sin” myt, det vill säga det nummer du har givit gruppen. När gruppen har läst och diskuterat så får den redovisa inför de andra grupperna. Materialet består av tio vanliga myter kring pornografi som i materialet motsägs av forskning. På det här viset kommer de unga att få kunskap om pornografins skadeverkningar.

Se på filmen [”Pornland - how porn has hijacked our sexuality”](#) (ej textad)¹⁴ Filmen rekommenderas från 15 år och det är viktigt att du ser den själv först och avgör om den passar. Du känner din grupp bäst. Efter filmen kan du låta gruppen diskutera filmens innehåll. Avrunda passet med att ta upp ett par punkter om vad forskningen av idag säger om internetpornografi och dess konsekvenser.

Ett bra sätt att avsluta passet om pornografi kan vara att diskutera vad samtycke är. Det kan göras genom att se ett kort filmklipp om samtycke som tagits fram av föreningen FATTA¹⁵. Reflektera tillsammans med de unga över vad samtycke är. Ta hjälp av materialet ”Okej sex”¹⁶ eller använd Brottsoffermyndighetens webbplats www.frivilligtsex.se¹⁷ som informerar om sexualbrottslagstiftningen.

- Vad innebär den nya sexualbrottslagen som bygger på frivillighet?
- Vad betyder samtycke för dig?
- Om du skulle välja andra ord som beskriver samtycke för dig, vilka skulle det vara? Viktigt här är att definitionen samtycke inrymmer: ömsesidighet, frivillighet och samspel. Påminn gärna om uttrycket att sex ska kännas bra ”före, under och efter” och diskutera vad det praktiskt kan innebära.

Intervju:

Petra Tammert

Seidefors

Petra Tammert Seidefors har jobbat med frågor om prostitution och människohandel i mer än sju år och är ansvarig utvecklingsledare för arbetet på Länsstyrelsen i Stockholm.

KAN DET VARA OKEJ ATT KÖPA SEX?

Nej. Att ha sex är ingen mänsklig rättighet. Om man ger någon pengar, saker eller gör något i utbyte för att få sex, gör man något fel. Sex ska varje person ha för att den vill och väljer det själv.

Att betala för sex är fel och dessutom olagligt. Betalning för sex behöver inte alltid vara pengar, utan kan vara saker, kläder, mat, eller någonstans att bo. När det inte är pengar inblandat utan blir ett sorts utbyte av tjänster, kanske inte alla tänker att det är sexköp.

Man ska veta att det nästan aldrig är något frivilligt i att sälja sex. De som gör det är personer som på olika sätt inte har haft det så väldigt bra. De allra flesta skulle inte göra det om de hade ett annat val, det är min erfarenhet.

VILKA KÖPER SEX?

En vanlig föreställning är att det bara är medelålders eller äldre män som besöker bordeller eller träffar tjejer som säljer sex på gatan, men det stämmer inte. Det är män eller killar i olika åldrar och med olika erfarenheter, från alla bakgrunder och samhällsklasser. På utsidan kan det vara vem som helst.

ÄR DET OKEJ ATT BETALA FÖR SEX UTOMLANDS?

Nej, det är aldrig okej att betala någon för sex. Även om man är någonstans där det är tillåtet eller där många gör det. Kanske tänker man att det inte gör någon skillnad om man själv gör det, att det ändå finns många andra köpare. Men man gör fel om man betalar för en annan människas kropp.

KAN MAN SE OM NÅGON ÄR UTSATT FÖR MÄNNISKOHANDEL?

Många tror det. Men nej, man kan inte se om någon är utsatt för människohandel. Det kan vara tjejer och killar som ser ut som vem som helst, som pratar svenska eller engelska, har snygga kläder och ser lyckliga ut. Det ser alltså ofta frivilligt ut utåt.

Människohandlare vet hur köparna vill att det ska se ut, och är duktiga på att få det att se ut så.

Den som är utsatt för människohandel kan vara kontrollerad på många olika sätt, till exempel genom hot mot familjemedlemmar, eller att man har skulder att betala av. På så sätt tvingas de bete sig precis som människohandlarna vill. Det behöver alltså inte vara en person som är inlåst eller utsatt för fysiskt våld, som många tror. Många tror också att det bara är utländska kvinnor från fattiga länder som är utsatta för människohandel, men det stämmer inte heller. Det finns inhemsk människohandel. Svenska ungdomar kan också vara utsatta för människohandel.

KAN MÄNNISKOHANDEL VARA FRIVILLIGT?

Jag har sett mycket när det gäller människohandel. De som utsätts kan ibland veta vad det handlar om men göra det ändå, för att det faktiskt inte finns så många alternativ. Man låter någon annan ordna en resa för att sälja sex i ett annat land, för att det kanske är enda sättet för familjen att överleva. Men det betyder inte att det är frivilligt. Samtycke spelar förresten heller ingen roll; även om en person går med på att utnyttjas kan det räknas som människohandel och alltså vara brottsligt.

Man ska veta att människohandlare ofta är personer som också sysslar med andra brott, som narkotikahandel, våldsbrott, ekonomisk brottslighet och vapenhandel. Om man betalar för sex finns alltså en stor risk att man bidrar till organiserad brottslighet.

KAN MAN TRIVAS MED ATT SÄLJA SEX?

Min erfarenhet är att ingen väljer att sälja sex om det finns ett annat val. Även om de inte märker det under tiden de är inne i det, så mår många dåligt efteråt, och för många har det senare påverkat nära relationer. Jag tror säkert att det för vissa kan kännas okej till en början. Det kan vara en skön känsla att till exempel få sällskap, bli uppskattad för något eller bli uppvaktad. Men efter ett tag brukar man inte själv kunna sätta gränser eller bestämma över situationer, eller börja må dåligt av andra anledningar. Alltför ofta kan det leda till att man blir behandlad illa och att personen låter andra utnyttja en.

Det finns förstås undantag. Men jag vill säga att man alltid är i en utsatt situation om man säljer sex, och det kan alltid vara farligt.

KAN DET VARA SOM "ETT VANLIGT JOBB" ATT SÄLJA SEX?

Nej, det är inget "vanligt jobb" att sälja sex. Jag vet att det finns såna föreställningar om att det är ett lätt sätt att tjäna mycket pengar. Och så finns det idéer om typ lyxeskorter eller så kallade sugarbabes, som väljer vem hen träffar och tjänar mycket pengar och allt är toppen. Men det där stämmer inte, utan oftast är det personer som inte har några andra alternativ och som mår dåligt.

Många är beroende av andra personer och utnyttjas därför. Man använder ju det mest privata man har, sin egen kropp. En del är också utsatta för människohandel. Det här gäller även i länder där prostitution är tillåtet.

Många vill tro att personer som säljer sex har valt det själva, att de inte alls mår dåligt eller är tvingade. Det här vet hallickar och människohandlare om, och därför ser de till att det verkar frivilligt. Jag vet att även en del personer som säljer sex kan tänka på det som frivilligt, men i efterhand förstå att det inte var det.

Tips! Läs igenom intervjun med de unga och diskutera!

Tips om annat material och läshänvisningar

ELLENRAPPORTEN

”Unga utsatta för prostitution och annan sexuell exploatering - om ungas erfarenheter, stöd och psykologisk behandling”¹⁸ Ellencentrets rapport med röster och erfarenheter från unga utsatta för prostitution, människohandel för sexuella ändamål, så kallad ”sugardejting” och sexuellt självskadebeteende. Rapporten innehåller en beskrivning och utvärdering av Ellencentrets stöd och vård och hur behoven hos målgruppen ser ut tillsammans med åtgärdsförslag.

STÖDMATERIAL¹⁹ för att motverka killars våld mot tjejer och våld i ungas partnerrelationer
Framtaget av 1000 Möjligheter,
Jämställdhetsmyndigheten och länsstyrelserna i Sverige.

ETT ÅR MED UNGARELATIONER.SE²⁰

1000 Möjligheters verksamhet ungarrelationer.se har i mer än ett års tid pratat med unga om killars våld mot tjejer och våld i ungas relationer. I rapporten finns statistik, erfarenhet och kunskap samlat i en rapport.

REALITY CHECK²¹

Reality Check är ett material som finns för att underlätta kritiska samtal om porr och dess skadeverkningar med barn och unga.

MACHOFABRIKEN

Material som finns att tillgå på www.machofabriken.se
Machofabriken är ett metodmaterial som riktar sig till dig som arbetar med unga. Det är ett verktyg i ditt arbete för ökad jämställdhet och för förebyggande arbete mot våld. Fokus ligger på hur sociala normer för manlighet kan ifrågasättas och förändras.

FACKLITTERATUR

KAN DET VARA MÄNNISKOHANDEL?²²

Manualen riktar sig till yrkesverksamma från myndigheter och frivilligorganisationer, som i sitt arbete kan komma att möta barn och ungdomar som kan vara utsatta för människohandel och sexuell exploatering. Författad av Länsstyrelsen Stockholm & Unicef. Publicerad 2016.

SÄLJA SEX OCH SEX SOM SJÄLVSKADEBETEENDE²³

Doktorsavhandling av Cecilia Fredlund.

UNGA, SEX OCH INTERNET - I EN FÖRÄNDERLIG VÄRLD²⁴

Forskare från Linköpings och Lunds universitet har haft möjligheten att fråga ett representativt urval av närmare 6 000 gymnasieelever om deras erfarenheter av sexuella övergrepp och sexuell exploatering under uppväxten. Resultatet finns i rapporten.

SKÖNLITTERATUR

”Våldtagen, utnyttjad och såld” - Paulina Bengtsson och Jessika Devert

”14 år och till salu” - Caroline Engvall

”Smuts” - Katarina Wennstam

”Flickorna som sprang” - Simon Häggström

NÄTVERK

INTEDINHORA

”#intedinhora är ett nätverk för och av personer med erfarenhet av kommersiell sexuell exploatering. Vi jobbar mot visionen att ingen ska behöva utnyttjas i sexhandeln.” <http://intedinhora.se/>

Fotnoter

1. <https://www.frivilligtsex.se/>
2. Unga, sex och internet - i en föränderlig värld. <https://www.allmannabarnhuset.se/produkt/unga-sex-och-internet-i-en-foranderlig-varld/>
3. Läs mer om brottet människohandel hos <https://polisen.se/lagar-och-regler/lagar-och-fakta-om-brott/manniskohandel/>
4. <https://fn.se/wp-content/uploads/2016/07/Allmanforklaringomdemanskligarattigheterna.pdf>
5. https://ungarelationer.se/s/svartsjuka_stodmaterial.pdf
6. Folkhälsomyndigheten (2019) Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i Sverige 2017. Resultat från befolkningsundersökningen SRHR 2017.
7. Bridges, A., Wosnitzer, R., Scharrer, E., Chyng, S och Liberman, S (2010) Aggression and Sexual Behavior in Best-Selling Pornography Videos: A Content Analysis Update. *Violence Against Women* 16 (10): 1065–85.2.
8. Mattebo, M (2014) Use of Pornography and its Associations with Sexual Experiences, Lifestyles and Health among Adolescents. Uppsala: Uppsala universitet
9. Stiftelsen 1000 Möjligheter, som driver ungarrelationer.se, har sedan 2010 arbetat med stödarbete och våldsförebyggande arbete, både online och genom att möta unga ansikte mot ansikte.
10. Läs mer på <https://www.unizonjourer.se/aktuellt/rapporter-statistik/unizons-rapport-om-porr-och-prostitution/>
11. Se filmen pornland här: unizon.se/pornland
12. Se filmen på https://www.youtube.com/watch?v=_YpHNIImNsx8
13. Läs mer på https://reality-check.nu/wp-content/uploads/2020/09/Analog_Lektion_mytellersanning.zip
14. Se filmen här: unizon.se/pornland Se filmhandledning på Kunskapsmedias webbplats Den svenska distributören Kunskapsmedia har översatt och textat filmen på svenska, samt tagit fram en filmhandledning.
15. Läs mer på <http://samtyckeskultur.nu/metod/ovning-1-1-intro-vad-ar-vald-och-vad-ar-samtycke/>
16. Läs mer på 1000mojligheter.se/s/d8ce452c-544d-4045-8a09-3a1efedfd329.pdf
17. Läs mer på <https://frivilligtsex.se/om-lagen>
18. <https://ellencentret.se/rapport>
19. https://www.jamstalldhetsmyndigheten.se/files/2020/02/svartsjuka_st%C3%B6dmaterial-2.pdf
20. <https://ungarelationer.se/ettrsrapport>
21. <https://www.reality-check.nu/>
22. <https://www.nmtsverige.se/publikation/kan-det-vara-manniskohandel>
23. <http://liu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1272828&dswid=4914>
24. http://www.allmannabarnhuset.se/wp-content/uploads/2015/11/Unga_sex_internet_2015_slutlig.pdf
25. <https://ellencentret.se/om-ellen-bergman>

ELLENCENTRET

Ellencentret finns för dig som är ung upp till 25 år, och som har erfarenhet av sex mot ersättning, sex som självskadebeteende, så kallad "sugardating", eller att bli såld av andra. Ellencentret drivs av Stiftelsen 1000 Möjligheter som sedan 2010 mött, samtalat och stöttat unga utsatta för olika typer av våld.

Vi har döpt vår verksamhet efter Ellen Bergman: en kvinna som kämpade mot sexism och för kvinnors frigörelse och sexuella rättigheter i allmänhet och för kvinnor i prostitution i synnerhet, redan på 1800-talet. Allt detta under en tid då kvinnor inte ens hade rösträtt. Mer om Ellen kan du läsa här²⁵.

LÄNSSTYRELSENA

Länsstyrelserna har ett särskilt ansvar för att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länen. Länsstyrelserna ska främja utvecklingen av förebyggande insatser mot våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel, och sexuellt våld oberoende relation.

Länsstyrelserna har också i uppdrag att stödja samordningen i länen av insatser som syftar till att motverka prostitution och människohandel och ska i arbetet särskilt prioritera insatser för att motverka efterfrågan på köp av sexuella tjänster.

Materialet är finansierat av Länsstyrelsen i Stockholms län.

**ELLEN
CENTRET**

**MÄNS
VÅLD
MOT
KVINNOR**

Länsstyrelserna